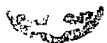

విశాఖ పామహానంగా మును

అంతర్జాతీయ

ఇంగ్లీషు

ఇండియా సంగ్రహములు.

లండన్, ఆక్టోబరు 8:—ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వ గౌరవ పాలు మాటాడటం కిట్లు వ్రాసింది. ఇండియాపై సంగ్రహములను కార్యాలయమును కొన్ని మాత్రము చేయబడును. ఇండియా లో వ్యాపార పూర్వకముగా కొన్ని ప్రత్యేకములకు ఇండియా మంత్రి సంఘమే అధికముగ సహాయము చేయగలుగును. వ్యాపార ప్రధాన స్థానమున నుండుటచే నగదు ప్రవీణులకు సహాయము కనకాశముకలదు. ఆ ప్రత్యేక విధానమును తొలగించుటకు ఇండియాకు లాభమే గాని నష్టమేమియును లేదు.

ఇంగ్లీషు బ్రిటిష్ సంఘమువారు

సంగ్రహ మామూలు

వీరు ఇట్లు కొత్త సంగ్రహ మార్పులను కొన్నిటిని సూచించిరి:—విశ్వవిత ప్రవేశములందు పరిపాలనమును ఇండియాను స్వాధీనము చేయబడును. అనుభవమువల్ల ఇండియాను ఆశీయులు బాగుగా జూడబడినవని తోచినపుడు ఈ ప్రవేశములు మోచింపబడును. ప్రతిరాష్ట్రముందు ఒకటి రెండు జిల్లాలు ఇండియాను సభ్యుల స్వాధీనములో వూర్తిగ నుండవలయును. ఇట్లు బెంగాలులో జరుగుచుండెను. కాని ఆ దాయపు పద్ధతి బాగులేనందున అది వూర్తిగ చేయబడలేదు. ఈ పద్ధతిని కృష్ణా నది పూర్వపు భూమిలో తొలిన ఇతర జిల్లాలో గూడ చానిన ప్రవేశ పెట్టవలయును. ఇట్లు రాష్ట్ర మంతయు ఇండియాను పరిపాలనములో నుండు వరకు ఈ విధానమును ప్రయత్నింపవలయును. ఎక్కువ మామూలుగా రాష్ట్రము ప్రజానిర్వాహములను ప్రవేశ పెట్టవలయును. ప్రత్యేక సంఘప్రాతినిధ్యమును కలగజేయవలయును. ఆయా ప్రత్యేక సంఘముల సభ్యులే ఆ సంఘపు లాభములకై ప్రతినిధులుగా నియమింపవలయును. మునిసిపాలిటీలు, లోకాలు వాడీలు ప్రజానిర్వాహిత సంఘుల వశము చేయవలయును. కాని కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వమువారి స్వాధీనములో నుండవలయును. ఎవరికిని ఆస్వాదముకలగకుండగ కట్టుబట్టిన బంధములను కాసన నిర్మాణ సంఘములను (తెలంగాణ ప్రాంతము)లో కలవాడీలును సమాన నియోజక స్వాతంత్ర్యము (మామూలు) నిషాన్ను చేయబడినది. ఇండియా కార్యదర్శి, రాజప్రతినిధి గార్లు, బాధ్యతలను మరల ఏర్పరచుటయందును, ఇండియా కార్యాలయము పునర్నిర్మాణమునను, ఇండియా గవర్నమెంటువారి ఆర్థిక కార విభజనమునను ఈ సంఘమువారు భిన్నాభిప్రాయమును విస్తారముగా జూపలేదు.

బ్రిటిష్ భయిదీలు.

లండన్, ఆక్టోబరు 16:—జర్మనీలో కై పీటగా నన్ను బ్రిటిష్ వారి యుద్ధినిగూర్చి పార్లమెంటు ప్రభువుల సభలో చర్చ జరిగినపుడు సభ్యులు చాలా వాగ్వివాదమును వెలిబుచ్చిరి. దురాగతములను సరిపెన జర్మను సేనానల పట్టిక నిర్ధారణపడినది. అంత్యదినమున వీరొక్కొక్కరు తగినశక్తి ననుభవించవలసియుండును. వారూరక తప్పించుకొని కోరికలను న్యాయము ప్రభువు వారతనమువారి పక్షమున నుడివెను.

ప్రాశస్త్య

పరామిత్రులను గూర్చి ఆక్టోబరు 4-వ తేదీన హతుడాయెనని బెర్లిన్ నుండి తెలియుచున్నది.

జర్మనుల తిరోగమనము

లండన్, ఆక్టోబరు 16:—బ్రిటిష్ శిబిరములనుండి రూటరు విశేషము డిల్లు తిరిగివచ్చినాడు:—జర్మనులతో చతుర తిరోగమనమును గావించినను వారికి అంగబలము, రణ సామగ్రియు అపారముగ నష్టమగుచున్నది. బెర్లిన్ నుండి విజృంభణమును బట్టి దీనిని అర్థమగును. ధోరణి చుట్టు ముట్టబడినది. పరిస్థితులు అన్నియు అల్లకల్లోలముగా నుండుటచే కాలములూ ఆనేక స్థలములందు చిలిపోయి వేరై పటాలములుగా నేర్పడినవి. మాకు బ్రహ్మాండముగా రణసామగ్రి చిక్కుచున్నది.

బెర్లిన్ నుండి ఆర్థిక దళములు తిరిగివచ్చి ఒక మైలు దూరములో నున్నవని రూటరు తెలుపుచున్నాడు.

తీవ్రమగు ప్రతిఘట్టములు ప్రతిపాతములు.

లండన్, ఆక్టోబరు 16:—పరామిత్రులు ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:—రాత్రి సోయసుకు తుత్తరముగ కొంచెము ముందు కేగినారు. ఆ సెట్టును తుత్తరముగ తీవ్రమగు ప్రతిఘట్టమును మాత్రములచే ప్రతిపాత మొనర్చినారు. రేతెలుపు నైర్వహిక పెంటు బిల్లు మాంటు ప్రజేతమందు ఆగ్రామమును బట్టుకొంటిమి.

శత్రువులు వెనుకకు పోవుట.

లండన్, ఆక్టోబరు 16:—జర్మను వాయువార్త లిట్లు తెలుపుచున్నది:—ఇంగ్లీషు కోల్చేయి పడారి కిరిల శత్రువులు చొరబడిరి. మేము పడచురగను లిరికే నైర్వహిక కొంచెము వెనుకకు పోయినారు. మోరక్ గుళిముగ ఎయిను దిగ్గరను క్లితే, గ్రాండ్ ప్రియెమ చిన్న స్థానము నొక దానిని భాగి చేసి నాము.

అత్యంత ప్రతిఘటనము.

లండన్, ఆక్టోబరు 16:—బ్రిటిష్ శిబిరములనుండి 15 వ తేదీన రూటరు విశేషము డిల్లు తిరిగివచ్చినాడు. అది వారము ఉదయమునుండి జర్మను కలలములను వెనుకకు బారదోలినారు. పరామిత్రులు చిన్న బండ్లు దివ్యముగా పోరినవి. మిత్రముడలి టాంకు బండ్లు, ఆర్థిక దళములను, సాయుధ కలటకులను ప్రయోగించి పోరదరిన జర్మనుల గ్రహించి చెట్ల నన్నిటిని తేగ నరికి రస్తాకడ్లుగ చేసిరి. ప్రతికాల్యము దాటుటకు వీలలేకుండగ నాశ మొనర్చిరి. వాతావరణము ప్రతికూలముగ నున్నను మిత్రముడలి ముందుకేగెను. రోలర్సు కేమియు నష్టముకలగలేదు. 12 నందల చుండి నిన్ను క్లిదిగాంచిరి. రణరంగమునుండి తెన్ను ఆర్థికమయ్యునందు శత్రువులు వెనుకకు పోవునట్లు చిహ్నములు కనిపించుచున్నవి. క్యాంప్ రంగమున మేము నిదానముగా ముందుకేగచున్నారము.

పరామిత్రుల యెడల తిరోగమనము.

పరామిత్రులనుండి రూటరు విశేషము డిల్లు తిరిగివచ్చినాడు:—లాయను ఎయినురంగమున మేము ముందు కేగుటచే నెరి నిస్సానీ రే తెలు పండ్లిని శత్రువులు చేరలేకుండెరి. వీరికి ఆకాశంగము కల్గినది. మామిత్రములనుండి పరామిత్రులు విధి కొరవము లేకుండగ పోరుచున్నారు. వీరికి విక్రాంతిగాడ ఆతిష్ఠ్యముగ లభించుచున్నది. కాని వీరు తాత్కాలిక సంధి ముందే కనిపెట్టు కల్గిరి. ఘాతునేనాని ఉన్నుగడవలన శత్రువులు నష్టపడక పారిపోవాలని వీరికి తెలియును. జర్మను తిరోగమనము సాంకేతికముగా బాగుగా నే జరుగుచున్నది. చాలవరకు తన సామగ్రిని గొంపోయినాడు కాని తిరోగమనము గావించునేరల రస్తాను మాయమయినాడు. కాబట్టి జర్మనులు మెల్లగ తిరోగమనమును చేయవలసియుండును. వీరికి చాల నష్టములగుడ కల్గును.

విజృంభణ పరిమితి.

ప్లాండర్సులో మాజయములను నైకొనుచున్నారము. మిత్రముడలి తురోగమనమును నిర్దిష్టించుటకు వీలుపడదు. ఆర్థిక దళము ధూరూటు ముఖముగ నేగెనని తెలియుచున్నది. కాని ఇవి అన్వేషక దళములై యుండవచ్చు. కాల్యములు నిశ్చయముగా నివటర నెట్టి దిగ్గర ఒక స్థానమును జేరినవి. కోల్చేయి తుత్తరములను సరిహద్దులను గూడ చేరినవి. లిను కడ్లుగ నున్నారము. కోమెలు దాటి నారము. వాతావరణము అనుకూలముగ నుండెను. కాని పొగమంచు తురియుచున్నది.

సానము వశమగుట

లండన్, ఆక్టోబరు 16:—గ్రాండు ప్రీ ఆమెరికనుల స్వాధీనమైనవని రూటరు తెలుపుచున్నాడు. లిరికే నైర్వహిక కార్యమును పడచురగను శత్రువులు వెనుకకు పోవుచున్నారు. లిరికే పడచురగను హూబాడో సరిహద్దులను చేరినారు. ఇచటగూడ శత్రువులు తొందరగ వెనుకకు పోవుచున్నారు. ప్లాండర్సులో మాజయము, బావికోవులు గూడ మా స్వాధీనమైనవి.

ధూరూటు బెర్లిన్ నుండి వశమగుట.

లండన్, ఆక్టోబరు 17:—బ్రిటిష్ పత్రికలు ఇట్లు తెలుపుచున్నది:—15-వ తేదీన డిల్లు మును, లినునడుమ బెర్లిన్ నుండి నేనాధిపత్యము క్రింద నేనలు ముట్టకులను సల్యుచునే యున్నది. 6 కిలోమీటరులవరకు ముందుకేగిరి. డిల్లు మును తుత్తరముగ బెర్లిన్ నుండి ఈజరునుదాటిరి. న్యూరు బెకేని ఆక్రమించుకొనిరి. బ్రిటిష్ వారు లినును దాటిరి. మెనికోను దాటి చాల కిలోమీటరులను ముందుకేగిరి. బెర్లిన్ నుండి ధూరూటును పట్టుకొనిరి. పరామిత్రులు లైటరు లుట్టను, అల్టాయిని పట్టుకొనిరి. బ్రిటిష్ వారు మెనికోను ఆక్రమించుకొనిరి. వీరు హోల్చేయి ప్రవేశించిన కూడ తెలియుచున్నది. 20 గ్రామములు శత్రువుల బారినండి తప్పించబడినవి.

బొల్కను

టిరానా వశమగుట.

లండన్, ఆక్టోబరు 16:—అల్బానియాలో టిరానా నాక్రమించినది ఇటలీ వారు తెలిపిరి. మిత్రముడలి వారు తుత్తరమెర్లియా వంక కేగుచున్నారు. సెర్బియా వారు వెలికి, ఎస్టరాబెస్థానము నాక్రమించి నిషుకు తుత్తరము 20 కిలోమీటరులవరకుగిరి. చాల చుండిన పట్టుకొనిరి. అల్బానియాలో శత్రువులు ఇవెనుకకు పోవుచున్నారని పరామిత్రులు తెలిపిరి.

జర్మను

జర్మను పత్రిక ప్రకటనము

లండన్, ఆక్టోబరు 16:—ఈ క్రింది సమాచారము హెర్షిడియన్ మంత్రి అభిప్రాయముతో సమానముగ నున్నది. నాన్స్టర్ట్ పత్రికయందు ప్రకటించబడినది. ఇది జర్మనుల పతనమునకు సంబంధించినది:—జర్మనులు కొరవరితగ యుద్ధము అంత్యదశకు వచ్చుచున్నది. యుద్ధము ముగియుచున్నది. ఈ నాల్గేడనుండియు ఇట్లు యుద్ధము ముగియక జరుగవలసి ప్రయత్నించుచుంటిమి.

లండన్, ఆక్టోబరు 16:—జర్మనులు లొంగిరని ప్రకటించబడిన వార్తను శురించి అధికారపర్వమువారు ఏమియు రాత్రి 10 గంటలవరకు తెలుపలేదని విశేష కార్యాలయమువారు రూటరుకు తెలిపిరి.

తాత్కాలిక సంధి

ఆస్టియత్తు గారు

లండన్, ఆక్టోబరు 18:—శత్రువుల లావుదర్పమును అణగిచినది నాకావర్తమావారి యుద్ధములను యని ఆస్టియత్తు గారు తెలిపిరి. మనమునుకొన్నట్లు ప్రెసిడెంటు విల్సన్ గారు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. మనమిప్పుడు సంధినిగూర్చి ఎట్టి రాయభారములను జరపుటను విశ్వసనీయులగు తుద్రకశ్రువుల ప్రవర్తనమే అటంకముగ నున్నది. వీరిని నమ్మి మనము తాత్కాలిక సంధి కొడంబడరాదు. ధ్వజంలో ముగియుచున్న యుద్ధమునుగూర్చి పూర్వపు ప్రధానమంత్రియగు ఆస్టియత్తు గారు అత్యుత్సాహముతో పల్కిరి.

పరామిత్రుల అభిప్రాయము

పరామిత్రులు సభ్యులందరూను విల్సన్ గారి లేఖను ఆమోదించిరి.

బెంపు పత్రిక గూడ విల్సన్ గారి బుద్ధిశీల్యమును కొనియాడుచున్నది. ఆస్టియత్తుకు ప్రత్యేకముగా బదులొసగుటను నుతించుచున్నది. జర్మనులనుండి ఈ పత్రిక ప్రత్యుత్తరమును ఎయియుచున్నది.

బ్రిటిష్ పత్రికాభిప్రాయములు

బ్రిటిష్ వారి యుద్ధశక్తులను సహజముగా తెలియజేసియుండలై పత్రికాన్ని యి విల్సన్ గారిని కొనియాడుచున్నది.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫు

ఈ ప్రత్యుత్తరముచే సంకతులన్నియు పరిష్కారమగును. యుద్ధమునకు మూలకారణమంతయు నశించును.

డెయిలీ క్రానికలు.

విల్సన్ గారు నాగరూకతతోడనే ప్రకటించుచున్నారు. డాక్టరు సాల్బుగారి కీయన వెంటనేయచ్చిన ప్రత్యుత్తరముచే జర్మనులనిజస్థితిని జర్మనులు తెలిసికొనగలుగుచున్నారు.

మార్నింగ్ పోస్టు.

ప్రపంచమును కాపాడినందులకై ఈ నాగరిక ప్రపంచము వారందరూను విల్సన్ గారికి కాశ్వతముగ కృతజ్ఞులై యుండవలయును.

దెయిలీ న్యూస్

విల్లుగు గారి విధానము చాలము అశ్వయుజుడై. దీనిని ప్రజా స్యామ్యవాదులందరూ అంగీకరించిరి. జర్మనులవైరి కయిజ రని జర్మనులు దీనివలన గ్రహించగల్గుదురు.

దెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్

జర్మనులు స్వతంత్రతనమునైన కోరుకొనవలయును. లేదా కయిజనుకు బానిసలుగ నుండియైన ప్రాణములబాదు నలయును.

దెయిలీ మెయిలు

విల్లుగు గారిని మిత్రమండలి నమ్మిపండులకు విల్లుగు గారు కూడ దాని కనుకూలముగానే ప్రకటించిరి.

మైక్రొ

విల్లుగు గారి ప్రత్యుత్తరమును దీర్ఘముగ పరిశీలించినా రము కాని మన కనుకూలముగ ఆయనగూడ తృప్తికరముగానే కాశ్యభారమును నిర్వహించినాడు. సంధిచేయులన్నియు అనుగంటినవి. ఇప్పుడు మిత్రమండలి బలసాధనసంపత్తి సంత ను వినియోగించి పోరవలసిన సమయము. శత్రువులు మిత్ర మండలికిని ఆమెరికనలకును మిత్రద్రోహమున కల్పించుటా చుచున్నాడు. కాబట్టి మనమిప్పుడు జర్మనుల సంధిసూచనలను వారు, లొంగెదరనువార్తలను నమ్మి మోసపోరాడు. ఆపా గ్రతిగ నుండరాదు. మన జాగ్రత్తమీద మనముండవలయును. శత్రు యత్నములను భంగపెట్టి మిత్రమండలివారు సంధి కై యత్నింపవలయును.

జర్మను డిప్లొమాట్స్

లండన్, ఆక్టోబరు 16:— ప్రెసిడెంటు విల్లుగు గారి ప్రత్యుత్తరము జర్మను ప్రతికూల ఆధారమును కల్పించినది. సంధి ఆశలు ఇప్పుడు తగ్గినవని కొలలోను గెజటు ప్రకటించు చున్నది.

కయిజరు రాజ్యపరిత్యాగము

లండన్, ఆక్టోబరు 16:— కయిజరు రాజ్యపరిత్యాగ విషయమును స్థిరపరచుటకు నిజేశ్వరాస్వామియనువానికి అధికారపరచునండి ఎట్టిసమాచారము రాలేదని యాటరు తెలుపు చున్నాడు. కాని రాజ్యపరిత్యాగ విషయము నిజముగాదని ఎవరూ చెప్పలేదు.

జర్మనులు లొంగిరన్న వార్తయు కయిజరు రాజ్యపరి త్యాగ మొనర్చెనన్న వార్తయు నిశ్చయమున తెలుపుటకు తన కెట్టి యాధారము దొరక లేదని న్యూస్ పేపరు డాక్యుమెంటు క్రితక తెలుపుచున్నది.

జర్మనులు మిత్రమండలికి బద్ధులైన మధ్యాహ్నము ప్రకటించబడిన వార్తలకప్పుడు కాదని వార్తాపచారకంఘము వారికి అధికారులు తెల్పిరి.

జర్మను పార్లమెంటు సభ

కోపన-హేగన్, ఆక్టోబరు 16:— సంధిగాని యుద్ధము గాని జరుగుటకు రెండు పార్లమెంటు (ఫెడరల్-రిచిస్ట్రాగు) సభల ఆనుమతియు నవసరమని ఫెడరల్ సభ వారిక చట్ట మును చేసిరి. ప్రస్తుతము ప్రిన్సిపాల్స్ పదవినిగూర్చి అభ్యంతరము చెప్పరాదని సాంఘికవాదులు తీర్మానించిరి. రిచిస్ట్రాగు ప్రస్తుతము విలుపబడినది చెల్లినందున తంతువచ్చినది.

రాజకుటుంబవిశ్వసనీయత

ఈ నెల 10-న తేదీని బెర్లిన్ నగరమున రాజకుటుంబ విశ్వసనీయత కల్లోలములు జరిగినవి. ఆపుడు ఉంటుండేను లిండెన్ లలోని హో-హోజలరు కుటుంబశిలావిగ్రహములు చాలవలె గొట్టబడినవి. ఆనాడు ఎస్సెన్లో చాలమంది వనివాండు పని మానివేసి కయిజరును లూడెవిడ్లను హిందెబర్గలను తిట్టుచు రాజద్రోహకరితములు పాడుచు సంధిని కోరుచు పిడులకొంటిరి. జర్మనులు చాలమంది హిందెబర్గల పోవు చున్నారని లిండెన్ నుండి తంతువచ్చినదని దెయిలీ మెయిలు ప్రతిక వ్రాసినది.

ఫిన్లండురాజు

లండన్, ఆక్టోబరు 16:— రాజ్యమును స్వీకరించుటకు తానికను నిశ్చయించలేదని హెన్రీప్రిన్స్ ఫ్రెడ్రిక్ కారల్ గారు తెలిసిరి.

తెనిసుచాత్ర్య

తెనిసును చంపుటకు మరలయత్నించు జరిగినది. గుండు అతనిబుజమునకు తగిలినది.

హిందెబర్గల జాతియనిన

ఈ నేన మిత్రమండలి సహాయకవర్గములోని దని దొర తనమువారు నిశ్చయించిరి.

హిజ ఎక్స్ ప్రెస్ హైనెను నైజాము గారికి

హిజ మెజెస్టీ బార్లీ చక్రవర్తిగారి లేఖ

ఈ నెల 16 వ తేదీని ఇండియా గెజెటులో నీ యత్త రములు ప్రకటించబడినవి.

హిజ ఎక్స్ ప్రెస్ రాజప్రతినిధిగారి లేఖ

తెల్లవెంటు జనరలు, హెచ్. ఇ. హెచ్, అసఫు జాము జఫరులు, హుజుమామతి, నిజాములు, నిజాముద్దౌలా, నవాబు, మీరు, సర్, ఉస్మాను, అలీఖాను బహదరు, ఫత్తేబాగు, డి. సి. ఎన్. ఇ, జి. బి. ఇ, హైదరా బాదు నైజాముగారికి

ఉభయభక్తభావరి.

హెచ్. ఇ. ఎం, ఇండియా చక్రవర్తిగారు తమకు వ్రాసినలేఖను నే నందుతో పంపితిని. చక్రవర్తిగారు తమకు హిజ ఎక్స్ ప్రెస్ హైనెను బిరుదమును తమకుటుంబమునకు పంపిసారంపర్యముగ ఫెయితువులై (విశ్వాసిపాత్రుడగు మిత్రు, డేవ బిరుదమును అనుగ్రహముతో నొసంగియున్నాడు. ఈ యుద్ధమున తాముచేసిన సహాయమునుగూర్చియు తమ దొర రెవమునకును సార్వభౌముని దొరతనమునకును చిరతరముగ నెగ డుచున్న గౌరవమైతినిగూర్చియు శ్రీచారు తమ లేఖలో వివరిం చిరి. చక్రవర్తిగారు తమ కిట్టిబునబిరుదము నొసంగినందుకై మును తమకుటుంబమునకు ప్రకటించుచు గతరెండువత్సర ములలోను తామునాడుచేసిన సహాయమునకు చాలకృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నాను.

సార్వభౌముని లేఖ

బకింగ్ హామ రాజమందిరము

24-1-1918.

(యూ. ఇ. హెచ్) ఆయా! యుద్ధసమయములో మీరు నా సామ్రాజ్యమునకు చేసిన ఘనసహాయమునకు నాకు కలిగిన అనందమును మీరు (ఇ. హెచ్) బిరుదమును మీ కుటుంబము వారికి పంపిసారంపర్యముగ (ఎఫ్. ఏ) బిరుద మును పంపిగురు మూలమున మీకు తెలుపుటకు నాకు చాల నానందము కలిగినది. ప్రాచీనకాలమున మీ దొరతనమునకును మా దొరతనమునకును సంధి జరిగినది మొదలు మీ పూర్వము నీసాయిల తిరుగబాటు సమయమునకు ఇతర సమయముల యందును మన తరమువరకును గూడ విశ్వాసిపాత్రు లగు మిత్రులుగా నుండిరి. ఇండియాలో మహమ్మదీయసంస్థాపాధి పతులలో తా మగ్రగణ్యులుగా నున్నారు. మీ సంస్థానము వారును మహమ్మదీయలందరూ గూడ మాపట్ల భక్తిభరితు లై యుండునట్లు మీరు యుద్ధారంభముననే ప్రకటించి యుంటిరి. మీరు పలుసారులు చేసిన అపరిమిత ధనాధికసహాయములను సభయప్రభుత్వముల గాఢమైత్రి కాశ్వత్తు మని స్మృత్యుచుచున్నది. భగవదనుగ్రహమున తమకు దీర్ఘాయు రాజ్య శ్రేష్ట్యములు కలుగుగాక!

మీనిక్కపు మిత్రుడును సార్వభౌముడు నగు.

(సం) బార్లీ. ఆర్. ఇ.

ఖ రీ తా.

హైదరాబాదు (దక్కను)

28-5-1918

తెల్లవెంటు జనరలు, హెచ్. ఇ. హెచ్, అసఫు జాము జఫరులు, హుజుమామతి, నిజాములు, నిజాముద్దౌలా, నవాబు, మీరు, సర్, ఉస్మాను, అలీఖాను బహదరు, ఫత్తేబాగు, డి. సి. ఎన్. ఇ, జి. బి. ఇ, హైదరా బాదు నైజాముగారికి హాసిన లేఖ.

ఉభయభక్తభావరి - నాకు (ఇ. హెచ్) బిరుదమును నా కుటుంబమునకు (ఎఫ్. ఏ) బిరుదము నొసంగుచు చక్రవర్తిగారు వ్రాసిన లేఖను నాకు పంపుచు మీరు 25-1-18 వ-తేదీని వ్రాసిన ఖరీతా నందుకొనుటకు చాల సంతసించుచున్నాను. అందులకు నేను వ్రాసిన ప్రత్యుత్తరము సిండుతో పంపితిని దానిని చక్రవర్తిగారి కందజేయగోరెదను. మీరు నన్నుభివందించుచుండుటకు నేను చాల కృతజ్ఞుడను. డిల్లీ నగరమున యుద్ధసహజేతము లాగుగా జరిగినదని ప్రతికలలో చదివి చాలసంతోషించితిని. ఎరంగిర సహాయ సహకారములకు నందిచుదను.

సార్వభౌమునకు ప్రత్యుత్తరము

హైదరాబాదు దక్కను

28-5-1918

(యూ. ఇ. ఎం) ఆయా! (ఇ. హెచ్. ఎఫ్. ఏ) బిరుద ములను దయతో నాకొసంగుచు తాము 24-1-18 వ తేదీని వ్రాసినలేఖను రాజప్రతినిధిగారి ద్వారా నే నందుకొనుటకు లిగి నందులకు చాల కృతజ్ఞుడను. నేను చేయగలిగిన యుద్ధసహాయమైన నన్ను దానిని పూర్వముగ ననుసరించి నేను నిర్వహించితిని. ఇదివరకు మాత్రంధిగారి కాలముననే (ఎఫ్. ఏ) బిరుద మియ్యనటుచే వారందులకు చాలసంతసించుచుండేది వారు. దానిని మీరపుడు సక్రమ మొనరించుచుండుటకు నేను సంతసిం చు చున్నాను. సార్వభౌముని మన్నన నిట్లు పడయగలుగుటకు చాల కృతజ్ఞుడను. ప్రపంచస్వాతంత్ర్య శాసకరితలను కాపాడుటకు బ్రిటిషుసామ్రాజ్యనేన తీరువో సమరమును సలుపుటచే నిట్టి ప్రశంస మరయును సంతోష ప్రదముగానున్నది యుద్ధకాల మతిశయించిన కొలదిని సుస్థా పాధిసరులకు తన సింహాసనముతోను తమ కృతజ్ఞతయుతోను దొరతనముతోను మైత్రి దృఢపరచుచుండును. శక్తివంతన లేకుండ నా సంస్థానము మీదొరతనమునకు నిరంతరమును తోడ్పడగలదు. సార్వభౌమ ప్రియమి నుకు.

(సం) మీరు ఓస్మను ఆలీఖాను.

హైదరాబాదు నైజాం.

బ్రిటిషువారు స్థలము నాక్రమించుట.

లండన్, ఆక్టోబరు 16:— 8-వ తేదీని బిర్టు నాక్ర మించునపుడు 60 మంది తురుష్కనై నికోవోగులకు 600 మంది నైనికులను పట్టుకొంటిమి. 9-వ తేదీని కేకఫ్సుదశముల తమసరికి 500 మంది తురుష్కలు లొంగిపోయిరి. (బ్రిటిష్-హేములు నిర్మిరోధముగ లొంగిపోయినవి అని పేలవీనునండి తెలుపబడినది.

తురుష్కజర్మను వైషమ్యము.

తురుష్కలకును జర్మనులకును విరోధము ప్రబలము న్నది. తురుష్కజేతమునను జర్మను సేన చాల దురస్థలలో నున్నది. ఇటీవల మేము శత్రువులను తలపడినపుడు మమ్మది రించిన సేనలో జర్మనులును తురుష్కులుగూడ నుండిరి. ఒక వో తురుష్కులు తమ తుపాకులను మాసేలవివాద కాల్పు టకు బదులుగ జర్మనులమీదనే కాల్పిరి. తుపాకులు పాడై పోయినవని సమాధానము చెప్పిరిని 'కయిరో' విలేఖకుడు తెలిపెను.

బోల్షివికు నాయకులు వెరిషియాకుపోవుట.

లండన్, ఆక్టోబరు 9:— బోల్షియాకుండి ఇట్లు తంతి వచ్చినది. పట్టుపడి బాగోవెట్టుచిక్కుకు తప్పించుకొని వారి పోయిన బోల్షివికు నాయకులు మంగోలియా గుండా వెరిషియాకు బోన నిశ్చయించుకొనినటుల తెలియుచున్నది. వీరికి కావలసిన సామగ్రి ఇతరసాధనసంపత్తి సమకూర్చబడినది. తట స్థజేతపు ప్రజలపేరిట వీరికి రహదారిచీటు లియ్యబడినది.

మైనారు ప్రతినిధిసంఘసభ:— ఈ నెల 17 వ తేదీ మధ్యాహ్నము సభజరిగినది. బహుకొద్దిమంది సభకువచ్చిరి.

దివానుగా రుపన్యసించిరి. మహమ్మదీయసంఘమువారుకు మరి రెండుసంఘముల వారును సన్మానపత్రముల నొసంగిరి.

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్

బహుమానముల సనేకములను గడించిన శ్రీమతి కంచనపల్లి కనకమ్మగారి గ్రంథములు.

అమృతవలి

అత్యుత్కృతమైన నవల. నవరసము లాడుతుండును.

కెల 1-4-0.

అకారభువుడు డగు నీతనిచరిత్ర మిక్కిలి మనోహర

ముగ రచింపబడినది. చక్కనైతి. పంచి అచ్చు. వెల 0-8-0.

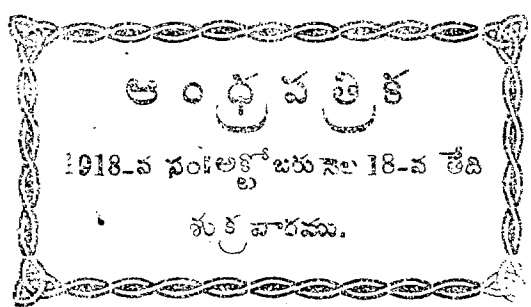
చిరునామా: ఆంధ్రప్రతికాలయము,

తెలుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్రవిద్యానిధి; విన్నపము.

ఆంధ్రులయందు విద్యావ్యాపనము తృప్తి కరముగ లేదు. ఇంజనీరింగు వైద్యకళాశాలలందు విద్యార్థులకు ప్రవేశము దొరకుట దుర్లభము. ప్రవేశము దొరకినవారికి పోషణము దుర్లభము. ప్రస్తుతము ముగ్గురు విద్యార్థులు ప్రవేశమును పొంది పోషణకై అల్లాడుచున్నారు. విద్యాభిమానులు ఆంధ్రదేశాభిమానులు ప్రత్యేకము ఈ విద్యార్థులకు గాని ఆంధ్రవిద్యానిధికిగాని సహాయము చేయుటకు ప్రార్థితులు. దానములందెల్ల విద్యాదాన ముత్తమదానము. సొమ్ము నీక్రింది విరుచామాకు సంపదలయును.

ఆంధ్రవిద్యానిధి కార్యదర్శి,
కొంజిపేట, మద్రాసు.

విజయప్రాప్తి

జర్మనులు సంధిని చేకూర్చుటకు నిష్కపట మానసములతో వర్తించుట లేదనియు, అందుచే నత్వరశాంతిస్థాపనమునకు మిత్రమండలివారి విజయపరంపరల మీదనే యెల్లరి యాశలును ఆధారపడియున్న వనియు నిన్నటిదినమున వ్రాసి యుంటిమి. జర్మను నిరంకుశ మంతము నొంది, కెయిజరు కద్రభ్రష్టుడైన గాని సంధి లభింపజాలదు. కెయిజరును, ఆతనికి చేయూత నొసంగుచున్న నైనికపక్షమువారును ఇందుల కనేకవిధముల ప్రతిఘటించుచుండుట యెల్లరకు విదితమే! బహిరంగముగ నాతడు విల్సనుగారి సంధిమాత్రముల నంగీకరించెద నని కలుకుచు, అక్షణముననే తన దుర్జయములను మాత్రము మానదాయెను. బ్రిటిషు థైదీలను ఈతడు పెట్టుచున్న బాధలు నాగరిక ప్రపంచమున కంతకును మనోవైకల్యమును గలిగింపక మానవు. జర్మనునైనికులు రౌలర్సు మున్నగు ప్రదేశములనుండి వివిధవస్తువులను తమ యద్యోగీయుల ప్రేరేపణవలన దొంగిలించుచుండుటను జూడ, వారియందు నైతికశుశ్రూషమును, మానవస్వభావమును నామమాత్ర మైన జని వేతన చెప్ప వసనరము లేదు. ఇంతే గాక, జర్మను ప్రభుత్వ నిర్వహణమునకును, సంగ్రామ నిర్వహణమునకును నియమితులైన వ్యక్తుల స్వభావమును గాంచినయెడల జర్మను రాక్షసస్వభావము మార్పునదైతము కెయిజరు కెంతమాత్రము లేదని తెల్లము కాగలదు. ఇదివఱకు ఆఫ్రికాలో జర్మను సామ్రాజ్యమును స్థాపించి, అచ్చటి ప్రజల మూలమున నైరోపాఖండమును ముంచివేయవలెననిది దురాశయ వ్యక్తీకరించిన జార్జరు సోల్సు జర్మనీ దేశపు విదేశాంగమంత్రిగ నియమింపబడెను. పార్లమెంటు ప్రతిపాదనాప్రతికూలు డగు క్రిస్టు మాక్సు ఛాన్సెలరుగ నియోజింపబడెను. యథా ప్రకారముగ భూమిమీదను, సముద్రముమీదను జర్మను ఘాతుకకృత్యములు కొనసాగింపబడుచునే యున్నవి. కాని సర్వవిషయములును శత్రువు

లకు ప్రతికూలముగనే యున్నవి. జర్మనీదేశములో జనసామాన్యమున నసంతృప్తి ప్రబలముగ వ్యాప్త మగుచున్నదని తెలియుచున్నది. అమెరికనుల ఘన ప్రయత్నములవలన బెర్లిను నగరములో నిరాశయు, భయమును నుద్భవించుట తటస్థించెను. ఎల్లెడలను అవజయములే సంభవించుటచే జర్మను ప్రజలకు తమ రాజనెడల గౌరవము తగ్గిపోయినది. ఇట్టి దుస్థితికాతడే కారణ మని యెల్లరు నాతని నిందించుచు, ఆతడు రాజ్యమును వర్జించుటవశ్యకర్తవ్యమని అభిప్రాయము గలిగి యుండిరి. జర్మను సాంఘిక వాదు లెల్లరును గత ఆదివారమున సమావేశమయి, జర్మను రాజ్యముల కన్నిటికిని స్వపరిపాలన మవసరమని యొక తీర్మానము గావించిరి. ఈ విధముగ ఆదేశమున ఏకరాజ నిరంకుశ విచ్ఛేద చిహ్నము లగవడుట సంతోషదాయకము. ఆదేశముననున్న యనేక వంశములలో కరస్పరవైషమ్యములు పెంపొందుచున్నట్లు కాన్పించుచున్నది. తత్ఫలితముగ 10-వ తేదిని బెర్లిను నగరములో నున్న హెల్సా హాను జాలరను వంశస్థుల విగ్రహములు వగులగొట్ట బడెనని తెలియుచున్నది. ఈ అంతఃకలహములకు దోడు,టర్కీవారి శత్రుభావములు జర్మనులయెడల నానాటికి వృద్ధిజెరుచున్నది. ఇటీవల జరిగిన యొక సమరమున తమ తుపాకులు సరిగా పని చేయుట లేదను నెకమున టర్కీవారు వానిని జర్మనులపై ప్రయోగించిరి "వయోనీరు" పత్రికా కెయిరో విలేఖకుడు దెలిపియున్నాడు. ఈ కారణములచే జర్మనీదేశము నిస్సహాయమై, విషమ స్థితియందు తగుల్కొని, తన్ను గానకున్నది. అందుచే, జర్మను ప్రజల ఆశయముల సంరక్షించెద మని బాస యిచ్చినయెడల, జర్మనీ విల్సను గారి సంధియముముల కంగీకరించు నని బెర్లిను తంతివార్త తెలుపుచున్నట్లుల రైటరు సమాచార ముంపుచున్నాడు. ఒక డచ్చి వార్తాపత్రిక జర్మనీ లొంగిపోయినదనియు, కెయిజరు కద్రభ్రష్టుడాయె ననియు వ్రాయుచున్నది. కాని, యా విషయ మింకను అధికారవర్గముచే సత్యమని ధ్రువపఱుప బడలేదని రైటరు తంతివార్త వాకొనుచున్నది. ఏది యెల్లున్నను కెయిజరు కద్రభ్రష్టు డగుటయు, అంతటితో పశుబల మంతము నొందుటయు అచిరకాలముననే సంభవించు నను సూచనలు పొడగట్టుచున్నవి.

సర్వవిషయములును మన మిత్రమండలి విజయము మీదనే ఆధారపడియున్నవని యిది వఱకు వ్రాసియుంటిమి. అన్నిరంగములలోను మన వారు ముందునకు బోవుచు, విజయలక్ష్మిని చేకొనుచుండుట ఆనందదాయకము. స్వాతంత్ర్య రంగమున మిత్రమండలివారికి జయ ముపాదముగ కలుగుచున్నది. వీరు స్వాతంత్ర్యరంగమున నొకమైలు ముందునకు సాగిరి. మెనిను బ్రిటిషువారివ శత్రుమాయె ను. రౌలర్సుమిత్రమండలివారిచేనాక్రమింపబడెను. లిల్లీకి వైర్యతీభాగమున నున్న శాంటను అను ప్రదేశము వీరి చేతులలో బడినది. కోల్చే-ఘూరటు రైలుమార్గమునకు వీరికి మైలుదూరమున మాత్రమే యుండుటచేతను, వీరి పురోగమమున కెట్టి నిరోధమును కూడ లేకుండుటచేతను, ఇది కూడ సచిరకాలముననే మనవారి వశంగత మగు ననియు, అచ్చటికి పరిసరమున నున్న బ్రూజను వైకి త్వరలోనే బోవుదురనియు సులభముగ నూహింపవచ్చును. బెర్లినును ఆక్రమింపబడెను ధీల్లన కొకమైలు దూరమున నున్నది. ఎయినునది కుత్తరమున నున్న ఆర్సను లిల్లివఱకును ప్రెంచివారు నడచిరి. మూ్యాజనదికి రెండు వైపులను అమెరి

కనులును జర్మనులతో తీవ్రముగా బోరుచున్నారు. ఈ నదికి తూర్పుభాగమును ప్రెంచివారును, అమెరికనులు ఆక్రమించిరి. ఈ విధముగ కాంబ్రేభాగమునను, వెర్డనుభాగమునను శత్రువుల నిరోధము నిష్ఫల మాయెను. బాల్కను రంగమున కూడ ద్యురాజో మున్నగు పట్టణములను మిత్ర మండలివారు పట్టుకొనిరి. వైమానికులు కూడ విగుల తీవ్రముగ యుద్ధము చేసిరి. మొన్నటిదినమున బ్రిటిషు విమానములు శత్రువులపై కిరిటన్నుల బాంబులనువైచి, ముప్పది శత్రువిమానములను నేల గూల్చినవి.

ఈ విధముగ మిత్రమండలికి లభించుచున్న విజయములచే శత్రువులు ఆశావిరహితులై సంధి ప్రయత్నముల చేయుచున్నారు. కాని, తమ స్వభావమును మాత్రము మార్చుకొనరైరి. పశుబల మంతము నొందకుండగ నీ సంగ్రామము ముగియరాదు. జర్మను నిరంకుశాధికారము నిర్మూలమగువరకు సంధి ప్రాప్తింపదు. మిత్రమండలివారి పట్టుబలతో నికకొంత కాలము వర్తించినయెడల, జర్మనీ క్రికివిహీనత సంపూర్ణము నొందుటయు, ఆదేశము తన స్వభావమును మార్చుకొని మనః పూర్వకముగ సంధి కొడంబడుటయు తటస్థింప గలదు. ఆశుభస్థితి త్వరలోనే రావైయున్నదని మా యభిప్రాయము.

ట్రాము మార్గములు

మదరాసునగరమున ట్రాము మార్గములు ప్రజాసౌకర్యమున కెంతమాత్రమును తోడ్పడుట లేదను విషయము చాలకాలమునుండి అనేకులకు తెలిసియే యున్నది. ముఖ్యముగ చింతా ద్రిపేటనుండి బోవు మార్గము మిగుల దుస్థితియందున్నదని అంగీకరింపక తప్పదు. వీధులు పన్నముగ నుండుటచేతను, ప్రదేశము జనాకర్షమై యుండుటచేతను, మురికి కాలువలు ప్రవహించుచుండుటచేతను, దుకాణము లనేకము లుండుటచేతను ఆపేట దుర్గంధమునకు నిలబడమై యుండుట యం దాశ్చర్యము లేదు. మరియు ట్రాము మార్గ మచ్చట నొక్కటియే యుండుటచే ప్రయాణికుల కాలస్యమగుటయే గాక, ఈ దుర్గంధాశ్వాసనము వలన గూడ చాల కష్టములు కలుగుచున్నవి. అందుచే నిచ్చటి ట్రాముమార్గమును తొలగింపవలసినదని మే మిదివఱకనేకపర్యాయములు వ్రాసియున్నాము. ఇంతేగాక, ట్రాము మార్గము పట్టణమందంతటను విరివిగ వ్యాపింప కుండుటచే, ఈ మార్గము లున్న ప్రదేశములు జనావృతములగుటయు, అందుమూలమున అంటువ్యాధులు దృఢించుచుండుటయు తటస్థించుచున్నది. కావున, నీ ట్రాము మార్గము నగరమధ్యమునుండి పురబాహ్య ప్రదేశములకు బోవుచుండుట నగరాలోగ్యమున కత్యవసరమని తెల్లము కాగలదు. అందుచే, చింతాద్రిపేట ట్రాముమార్గమును తొలగించి, పెరిటెన్సియరీ వంతెన మీదుగ బాడీగార్డు రోడ్డుగుండా మాంటు రోడ్డునకు వేయుటగత్యము. మరియు తిరువత్తూరు వఱకు నొకటియు, మైలాపూరునుండి అడయారు వఱకు నొకటియు, పూనమల్లీ రోడ్డువైపున కొకటియు, తేవాంపేట కొకటియు వేర్వేర ట్రాముమార్గముల నిర్మించుట త్యవసరము. ఈ ట్రాము మార్గవ్యాప్తిని గూర్చి యోచింపవలసినదని గతమాసమున జరిగిన సమావేశమున పురపాలక సంఘమువారు స్థాయిసంఘమువారికి దెలియజేసిరి. పెరిటెన్సియరీ వంతెన మార్గమున బాడీగార్డు రోడ్డుగుండా మాంటు రోడ్డునకు బోవు

చు, ప్రస్తుతమున్న ప్రాముఖ్యమును వాలాజా రోడ్డువద్దను, పాటర్నరోడ్డువద్దను కలియనట్లుగా ప్రాముఖ్యమును నిర్ణయించుటకు దీని వారు సూచించిరి. కాని, యింత మాత్రముతో సంతృప్తి చెందుటకు వీలు లేదు. ఈ మాత్రమునే పట్టణములోని కొన్ని ప్రదేశములయందుగల జనాకీర్ణత తగ్గజాలదు. ఉద్యోగులును, విద్యార్థులును ప్రాముఖ్యముల సమీపమున నుండుట సహజము. కావున, ఈ మార్గములు నగరమున కావలిన ప్రదేశములకు వ్యాపించిన యెడల, జారు ఆరోగ్యవంతములగు వ్యాధి ములలో నివసించుటయు, తన్మూలమున పట్టణ పారిశుధ్యము మిగుల తృప్తికరముగ నుండుటయు తలపించునని గుర్తించి, ప్రభుత్వమువారును, పుర పాలక సంఘమువారును ఈ విషయములను సత్వరముగ వాదనలలోనికి గొనివచ్చెదరు గాక యని హెచ్చరించు చున్నారము.

ఒకరూపాయ నోట్లు

ఒకరూపాయనోట్లు ప్రజామోదమును బడయుచుండుట లేదను విషయమును గుర్తించి, యందును గూర్చి యోచించుట కొక సంఘమును నంగ దేశ ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించిరి. ఈ నోట్ల విలువ తగ్గకుండుటకై వానిని వలయుచోట్ల నాణెములకు మార్పుటకు తగిన యేర్పాటుల జేయవలయునని యీ సంఘమువారు తమ నివేదికమున దెలిపియుండిరి. ఈ కార్యనిర్వహణవిషయము కరెన్సీ విభాగమునై నాధారపడియుండును. కొంతకాల మా నోట్లను నాణెములుగ మార్పుటకు విరివియుగల అవకాశము గలుగజేసినయెడల, నోట్లకును నాణెములకును భేదము లేదనియు, వాని రెండింటిని సమాన విలువయే కలదనియు ప్రజామానసమున దృఢముగ నాటగలదు. కావున తక్షణవీరితములు గలవారికి, అనగా 50 రూపాయలు గాని అంతకు తక్కువగా గాని జీతములు గలవారికి, 1 వంతు నాణెముల నొసంగవలయునని గట్టిగాను చేసిన సూచనలతో వీరేకీభవించిరి. పోస్టు ఆఫీసులలోను, సబ్ పోస్టాఫీసులలోను రూపాయనోట్లకు నాణెముల నొసంగుట కేర్పాటుల జేయవలయునని వీరు దెలిపిరి. ఈ విషయములను సూచన రూపమున జిల్లా కలెక్టరుకు బంపెదమని ప్రభుత్వమువారు తెలియజేయుచున్నారు. జ్ఞానవిహీను లగు ప్రజాసామాన్యమున కీ రూపాయి నోట్లు మిగుల నందుబాటులో నుండుటచే, ఈ విషయమున గల లోపములను మిగుల సత్వరముగ తొలగించుటత్యవసరము.

మదరాసు మెయిలుపత్రిక - లోకమాన్యతలకు:

ఈ విషయమునుగూర్చి "బొంబాయి క్రానికలు" పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— "మదరాసు మెయిలు పత్రిక యిటీవలి భావప్రకటనమున కిటు నొక నిదర్శనము గానవచ్చుచున్నది. 'లిట్టివాపు మార్గము' ననుసరించి ఈ దయ్యపు మిత్రుడు స్వయంనిర్ణయమాత్రమును గూర్చి బ్రిటిషు ప్రజలతో ఘోషించుటకు బోవుట భారతదేశ దృక్పథమునకు లాభకరముగ నుండును కాబోలు!..... రాజకీయ హత్యల నామోదించు నతడి పాలిత రాజ్యమును కళింక భూయిష్టముగ తన చేతులయందుంచవలయునని తెలుపునప్పుడీ సంగతి సందర్భములను బ్రిటిషు ప్రజాస్వామ్యమే నిశ్చయముగ గ్రహింపగలదు." తిలకుగారు ఆంగ్ల దేశమునుండి యిచ్చుటికి తిరిగి వచ్చినప్పుడు మదరాసు మెయిలుపత్రిక నిజస్థితిని నిశ్చయముగ

దెలిసికొనగల దని మా యభిప్రాయము. కాని, ఈ లోపున ముద్రణాశుభ్రతాసవము నన్ని పత్రికలకు సమముగ నకువర్తించ జేయుటకు నని ఆడంబరముతో బలికిన సర్ విలియము వింసెంటు గారు మదరాసు మెయిలుపత్రికయొక్క యీపేచ్చి కూతల నిండుక తిలకించెదరు గాక. ఈ అల్ప విషయమును విమర్శించుటవలన దానికి చాల ప్రాముఖ్యము నిచ్చినవార మగుదుము. దేశజా లండరించేతను ఏకగ్రీవముగ కాంగ్రెసు మహాధ్యక్షుడవని కెన్నుకొనబడిన యీ మహానాయకుడు మదరాసు మెయిలుపత్రికయొక్క పేచ్చి కూతలవలన నెట్టిపక్షమును కలుగజాలదు."

హెచ్. ఇ. హెచ్. నైజాముగారు

హైదరాబాదు నైజాముగారికి హిజ్ ఎగ్జాల్టెడ్ హైసెస్ (His Exalted Highness) అనుబిరుదమును, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు విశ్వాసపాత్రుడగు మిత్రుడను బిరుదును ఒసంగుచు శ్రీజార్జి సార్వభౌముడు నైజాముగారి పేర వ్రాసిన లేఖ గాంచినయెడల స్వదేశ సంస్థానాధీశులకును, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకును స్నేహి అన్యోన్యస్నేహబంధములు గలవై వ్యక్తము కాగలదు. నైజాముగారి హెరసెన్ గ్రామును మనుష్య, ధనబలములను బ్రిటిషువారి కపారముగ నర్పించి, యీ బిరుద నామమును పాతకము గావించుకొనిరి. వీరి పూర్వులు కూడ అనాదినుండియు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునెడల గల భక్తిమూలముననే నన్నె కెక్కిరి. సిపాయికలహాసమయమున వీరి వంశస్థులు అంగ్రేయులకు చేసిన సహాయము ప్రశంసనీయును. ప్రస్తుత యుద్ధమున టర్కీ బ్రిటిషువారికి ప్రతికూలముగ కత్తికట్టుట తలపించినను, నైజాముగారు తమ మతస్థులెల్లరును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యక్షేమమునకే భక్తిపూర్వకముగ కృషి నలుపుట ధర్మమని హెచ్చరించి యుండిరి. ఈ విషయముల నన్నిటిని తమలేఖయందు బేర్కొని శ్రీ జార్జి సార్వభౌముడు నైజాముగారి పూర్వులను, నైజాముగారును గావించిన సామ్రాజ్య సేవకై తమ అభినందనముల నీ బిరుదరూపమున వెల్లడించి యుండిరి. ఇందులకు తమ కృతజ్ఞతను దెలుపుచు తగురీతిని నైజాముగారు శ్రీ సార్వభౌమునికి బంపిన లేఖ కూడ యుక్తియుక్తముగ నున్నది. ఈ విషయము భారతదేశమున కంతకును సంతోషదాయకముగ నుండు ననుటకు సందియములేదు.

పాతశాలలు మూసివేయబడుట

ఇంపుయెంజా జ్వరము మదరాసు నగరమున నతిశీఘ్రముగ నుండుటచే, పదిదిశముల వజ్రకును అన్ని పాతశాలలను మూసివేయ వలసినదని పబ్లికు ఇన్స్పెక్టరు జైల్లరుగారు ఆజ్ఞాపించిరి. కళాశాలలను మూసివేయు విషయమును నిర్ణయించుటకు సెనేటువారి అనుమతి కావలసియున్నది. ఈ విషయము గూర్చి సిండికేటువారు త్వరలోనే యోచించెద రని తెలియుచున్నది. హైకోర్టుకూడ మూయబడు నని లోచుచున్నది.

స్థానిక వార్తలు

సద్విషయభక్తజనసభ:—వైసభవారివలన నేటిరాత్రి 8 1/2 గంటలకు మాళ్, ఆరధానం సాపయ్యకువీధి, 92 వ నెంబరుగల గృహమునందు ఆరురంజెను కేలాముధ భాగవతులవలన ఆననాయాచరిత్రము కాలక్షేపము జరుపబడుచు.

మైలాపురము సంగీతసభ:—మైలాపురము గోపాల నాయకరు మూలములలో వి. ఎస్. పంచాదేశిక శాస్త్రివారు 20-వ తేది ఆదివారము విధిపూర్వకముగా పరిక్రమము జరుపుదురు. కాస్తూరివారిది మంధకోణము.

బొంబాయి జ్వరమునకు మంచిమందు.

ఒకపలము మిరియాలు తెచ్చి (చమురు వేయకుండ మూడుదులలోవేసి) వేయించి పొడిచేసి ఆగుండలో ఒక పలము ఉప్పుగుండును కలిపి దారిమాడ మాతచేసి కొంతసేపుచవలెను. పియ్యట దానిలో 1 1/2 సేర్ల (మాడు అర్థ సేరులు) నీళ్లుపోసి 1/2 సేరు (సేరులో నాల్గవంతు) కషాయము అగు నట్లు మరగజెట్టి దారిలో 1/2 అర్థపలము చక్కెర (కలకండ) కలిపి భోజనమునకు పూర్వము 4 గంటల కొకసారి యియ్యవలెను. పక్ష్యము పక్ష్య పెరుగు పనికిరావు. నులభముగా జీర్ణమగు కాఫీ గోధుమనక పాలుజాడమున్నగు ద్రవావారముల నాహారక్షోభక్షి గమనించి యియ్యదగును. దీనివలన చాలమందికి గుఱమిచ్చిన పని తంజావూరు జిల్లా ఆతంబాడికరణము ముద్రహస్యయ్యగారు న్యాయాధికరీ పత్రికకు వ్రాసిరి. వివరములు తెలియగోరువా రాయన కాంగ్లభాషను వ్రాయవలెను.

మహాత్మి అను సంస్కృతనామము గల చెట్టునంబంధమగు కషాయము 19-9-1890 లో విషజ్వరములను నిర్మూలముచేసినది. మహాత్మి చుక్క నేటి ఎరిగినవారు దానినిగూర్చి వివరింపదగును.

నూతన రణస్థితి

1918 సం॥ అక్టోబరు 18-వ తేది శుక్రవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	మొత్తము అక్టోబరులో కలి 24 గంటలలో	మొత్తము అక్టోబరులో కలి 24 గంటలలో	ముందు కలి 24 గంటలలో కలి 24 గంటలలో	మొత్తము అక్టోబరులో కలి 24 గంటలలో	మొత్తము అక్టోబరులో కలి 24 గంటలలో
గోపాలపూరు	90.0	78.1	...	30.70	85.85
వాల్తేరు	88.4	79.0	290	18.12	28.78
కాకినాడ	89.5	77.7	...	22.34	27.72
బందరు	92.0	77.1	...	27.37	29.40
గుంటూరు	94.6	74.0	...	18.84	27.72
శివపూరు	92.0	76.1	...	8.57	16.60
మద్రాసు	92.8	76.4	...	14.58	22.57
హైదరాబాదు	89.4	69.2	...	17.61	28.32
ఆనంపురము	93.6	72.3	...	12.78	20.45
బళ్లారి	94.5	71.9	...	10.75	18.19
కర్నూలు	94.8	72.1	...	17.65	23.17
కడప	97.6	75.8	...	12.62	24.02
తెలంగాణ	85.5	67.0	...	22.00	29.33
కర్నూరు	95.2	74.0	...	16.51	23.24
రేలము	93.8	73.7	00.9	14.60	31.35
కోయంబూరు	89.9	67.5	1.26	85.7	13.27

బంగాళాభాతపు ఆగ్నేయ భాగమునందు వాయు భారము కొద్దిగ తగ్గి నైర్మలి భాగమునందు రాజధాని దక్షిణమునందు కొద్దిగ హెచ్చింది. సర్వత్ర వాయుభార చుధికముగ నున్నది. ఆయాధిక్యము, అభాతపు ఆగ్నేయమునందు కొంత దీర్ఘకల్పమునందు ఎక్కువ గ నున్నది. తూర్పు వర్షానుకూలమైన స్థితిగతులు ప్రకృతము తక్కువగా నున్నవి. తూర్పునుండి ఆండమను దీవులసమీపమునందలి సముద్రమునందు వాయుభారము తగ్గుచుండవచ్చును. మధ్యపాక్షాస్థితి మాయముగ తక్కువగనుండినను రాజధానియందు ఎక్కువగనే యున్నది. దక్షిణభాగపు చిట్టచివరను తిప్ప రాత్రిచేడియు పగటిచేడియు అదనముగనే యున్నవి. వాయువునంబార్ధిక యెక్కువగలదు. తూర్పుతీరమునందు కర్ణాటకమునందును మబ్బుగనెన్నది. దక్షిణాదిని కర్షించినది. కోయంబుత్తూరునందు రేడుకులల వర్షము పడినది. దక్షిణమునందు గాయాపాంతములందు తుపానులవలన వర్షముపడవచ్చును గాని తూర్పువాన నుగియుటకు యోగ్యమైన స్థితిగతులందు ముగ్ధులేదు.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను,
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

The Great War.

(c)
(Reuter's Agency)

Central Powers

The Kaiser's Abdication.

LONDON, October 16.
Reuter learns that the Foreign Office has not received official confirmation that the Kaiser has abdicated, but opinion in well informed circles is not disposed to reject the reports as impossible.

No Official Information.

London, October 16.
The Foreign Office informs Reuter that up to ten o'clock to-night there was no official information on the subject of the reported capitulation of Germany.

Capitulation Report Withdrawn.

London, October 16, 11.50 P.M.
AMSTERDAM.—The 'Nieuwe Rotterdamse Courant' has been unable to obtain confirmation of the news and withdraws its bulletin reporting the capitulation of Germany and the abdication of the Kaiser.

Reports Unfounded.

London, October 17, 12.55, A.M.
The Press Bureau is officially informed that the reports published in the afternoon that Germany had capitulated are without foundation.

Great Britain

The Indo-British Association's Pamphlet. Containing Alternative Reform Proposals. Worthless Suggestions.

LONDON, October 9.
The Indo-British Association has issued a pamphlet severely criticising the main features of the proposals contained in the report and suggesting an alternative scheme. It is suggested that administration in defined areas shall be handed over to Indians. These areas being increased when experience has proved that Indian interests are being secured and promoted by the transfer. One or two Districts of every province should wholly be under Indian members of different services. This has been done in Bengal but the experiment was inconclusive owing to the lack of the revenue system. If after trial this system is proved to work well other Districts can be similarly staffed. Letter "A" division can so be handed over and the process if shown to be successful can be continued until the whole province comes under Indian Rule. On some important points the Association's suggestions do not differ widely in principle from the relevant proposals in the report. For example in the suggested readjustment of responsibilities of the Secretary of State and the Viceroy the reconstruction of the India Office and decentralisation of excessive powers of the Government of India the Association advocates the establishment of provincial electorates on a broader basis, the application of the communal principle and representation of all large communities by their own members. Another main feature of the scheme is the transfer of all Municipal and Local Government to elected bodies subject only to the control of the Executive Government with safeguards ensuring adequate representation of all interests in the areas concerned and proper protection of all interests which are not confined to such local areas. A uniform franchise for legislature and local bodies is recommended.

Indian Reform.

Lord Islington's Views.

LONDON, October 8.
Writing in the "Pall Mall Gazette" on Indian Reforms, Lord Islington after assuming that certain changes will be made in the India Office and in the constitution of the India Council proceeds to say, that he believes, for instance, that the Secretary of State in Council would prove a more effective confirming authority than the Government of India regarding matters pertaining to the development of trade and industry in India. Being in the financial centre of the world the Secretary of State can easily place himself in communication with those concerned in finance and trade who will be in a position to afford him expert advice. Thus India would have everything to gain and nothing to lose through the abolition of the indirect method.

Treatment of British Prisoners.

Lord Newton's Statement.

German Prison Commandants' Conduct.

LONDON, October 16.
The debate in the House of Lords on the treatment of British prisoners of war in Germany evoked an outburst of strong feeling. Lord Newton on behalf of the Government said that the government since the beginning of the war had kept a careful list relating to the conduct of all German prison commandants. This list contained the names of a large number of men against whom very much could be said. Lord Newton expressed the hope that when the day of reckoning came there would not be allowed to escape, but would be held personally responsible and pay the penalty of their actions.

Mr. Asquith on an Armistice.

LONDON, October 18.
In the course of a speech in London Mr. Asquith after paying a tribute to the Army's achievements said that it was the Navy's untiring vigilance which had drained to a drop the reservoir of the enemy's power. President Wilson's reply was exactly what was required. The real stumbling block to an armistice or negotiations was the fact that we were dealing with an enemy, whose hands were unclean and whose word was untrustworthy. The premier spoke optimistically of the fast approaching end of the war.

LONDON, October 9.
The death is announced of Major-General Henry Wylie.

General

New Attempt on Lenin.

LONDON, October 16.
AMSTERDAM.—A message from Kieff states that a new attempt has been made to assassinate M. Lenin who was shot in the shoulder.

Polish National Army.

London, October 16.
Reuter learns that the Government has recognized the Polish National army as an autonomous Allied co-belligerent.

Western Front

Belgians Capture Thourout.

British Occupy Menin.

LONDON, October 17—10.10 A.M.
The British communique says.—On the 15th troops under the King of the Belgians continued attacks between Dixmude and Lys. They advanced to an average depth of over six kilometres. The Belgians crossed the Yser northward of Dixmude and occupied Schoorbeke. The British crossed the Lys and pushed several kilometres beyond Menin. The Belgians captured Thourout and the French Lighterels and Aldoye. The British occupied Menin and it is reported that they have entered Courtrai. Over twenty villages have been freed.

LONDON, October 17—2.40 A.M.
Last night's French communique says:—To-day we made progress north-west of Sissonne carrying Notre Dame-De-Lesse and westwards of Grandpre where the village of Talma was captured.

LONDON, October 17—2.55 P.M.
Last night's American communique says:—The first American army continued their attack and advanced on both sides of the Meuse.

London, October 17th—1.35 A.M.
Last night's British communique says:—In a successful local operation in Selle valley we captured Hauby taking three hundred prisoners. Enemy continues his withdrawal on Douai-Lille front. We are closely following and have reached the general line Dignies-Carvin-Allennes-Lez-Morais Maugre and Capinghem. In sharp fighting between enemy rearguards and our advanced detachment we took prisoners. The Second British army under General Plumer co-operating with the French and Belgians have advanced eight miles during the past three days. During this period despite strong opposition this army has captured Comnes, Werwieu, Menin Wavilleghem, Heule Curnex and has secured the northern position of Courtrai. The left bank of Lys is now cleared of the enemy as far as north-westward as Harlebeke. To-day we crossed Lys between Armentieres and Menin towns and the villages captured by the second army and many civilians were freed. Over four thousand prisoners were taken and upwards of 150 guns.

AVIATION.—We dropped ten tons on railways and hostile centres.

Noteworthy Passage in German Paper.

London, October 16.
The following passage from the "Vorwaerts" which represents the views of the Cabinet Minister Herr Scheidemann are noteworthy taken in conjunction with reports of German surrender. It says.—The war is coming to an end in such a manner as no German desired. Let us say therefore quite candidly that during all these terrible four years the aim of all our efforts and sacrifices has been to prevent such an end.

Advance Continues Amazingly.

LONDON, October 16.
Reuter's correspondent at British Headquarters, in a wire dated 15th says:—Since Sunday morning, eight German divisions have been flung back broken while probably all or most of the reserve divisions behind them had a heavy grueling. This has not been a battle of limited objectives—it has rather been a drive. French light tanks have done extraordinarily good service. The Germans anticipated the use of tanks, cavalry and armoured cars in the event of the allies breaking through, for all roadside trees had been felled and laid athwart the path and every canal crossing had been destroyed. In spite of weather, the allies have advanced amazingly well since the morning, though fighting has been obstinate in places. Roulers was found undamaged and twelve hundred inhabitants were liberated. Between Lona and Armentieres there are signs of enemy withdrawing from the front line. We are steadily progressing on the Camerai front.

Extent of Advance.

The same correspondent wiring to-day says—We are rapidly following up the success in Flanders. Indeed it is difficult to set any limits to the allied advance. The cavalry are reported towards Thourout, but may be only reconnoitring bodies. Certainly the infantry has reached a point near Lichtervelde and along the northern outskirts of Courtrai. We are across Lys and past Comnes with the posts beyond Habaserville. Weather is fine but misty.

Positions Captured.

LONDON, October 16.
Reuter learns that the Americans have captured Grand Pre, Southwest of Lille and Westward of Carvin the enemy is retreating also immediately west of Lille where we have reached the outskirts of Flavoboudon. We have captured Hulate and Bavichove in Flanders.

Continued French Advance.

Reuter's correspondent at French headquarters, in a wire dated yesterday says:—Our continued advance on the Leen-Aisne front has dissipated any enemy hope of standing on the prepared Serris-Sissonne-Rethel line. French troops have been fighting incessantly for three weeks, and most of them with brief rests since spring, but they scout the idea of armistice. They know that what prevents the enemy retreating rapidly is his inability to escape without disastrous loss from the tangles which Marshal Foch has thrown round him. The German retirement is technically well conducted. He has got most of his material away, but is blocking the road for retreating troops. Hence the retreat, whose pace is thus compulsorily slackened, may prove the most costly operation the German Command has yet attempted.

French Airman Killed.

A Berlin message states that the French airman Garros was killed on October 4.

The German Retirement.

Enemy Wastage Telling Seriously.

London, October 16 10.55 P.M.
Reuter's correspondent at British Headquarters telegraphing this evening says:—Though the Germans have hitherto conducted the enforced retirement with considerable skill, the wastage of men and material is beginning to tell seriously, as the rapidity of the development of the Belgian drive signifies. Thourout is surrounded and the whole situation is so liquid that the infantry advance in many places is broken up into detached forces. The material captured is colossal.

Enemy Withdrawal.

London, October 16.
A wireless German official communique says:—The enemy has penetrated beyond the Issegem-Courtrai railway line. We withdrew somewhat westward and south-westward of Lille. We evacuated a small salient position between Cluy and Grand Pre along the Aisne towards Mouton.

Salonika Front

Allies Advance Continues.

LONDON, October 16.
A French eastern communique says:—The Allies are continuing their advance towards northern Serbia. The Serbians have captured Veliki, Yesteretac massif and have reached twenty kilometres northward of Nish taking a large number of prisoners. The enemy in Albania is retiring upon Ipek.

Palestine Front

PALESTINE CAMPAIGN.

Positions Occupied by British.

London, October 16.
A Palestine communique says:—At the occupation of Beirut on the 8th instant we captured sixty Turkish officers and six hundred men. Armoured car batteries entered Baalbek on the 9th and ascertained that five hundred Turks had surrendered to the inhabitants. Advanced cavalry and armoured cars occupied Tripoli and Hama without opposition.

Flanders Front

LONDON, October 17—2.40 A.M.

Last night's Belgian communique says:—Our troops continue to advance on the whole front of attack. We have crossed the Yser at Schoorbeke and have progressed towards Schoore. We captured Keyen and reached Praetbosch and are enveloping the Thourout line. We have reached rail station of Wyne-Daele and Hoge on Thourout road where we are advancing between Thourout and Mandel. French troops have reached Turfhamme captured Lichtervelde and have gained outskirts of Coolscan, south of Lichtervelde-Thielt Railway we have beyond Ardoye. The French have entered the park of Ardoye castle whence the line runs to the outskirts of Em Elo-Hem. Issegem has been occupied and further east the Belgians are beyond the rail station of Lagelmunster and have reached Lys near Bavichove. Several hundreds of prisoners were taken to-day. Enemy all day long bombarded Dunkirk and Lapanne.

Italian Front

Tirana Occupied.

LONDON, October 16.
A wireless Italian official communique says:—In Albania we have occupied Tirana.

(ASSOCIATED PRESS)

Moharrum in Poona.

POONA, October 17.
The Moharrum passed off with the usual immersion ceremony of taboots in the river this evening. The ceremony abated none of its observances this year notwithstanding that we have just passed through and are even now experiencing some of the effects of the serious epidemic of influenza that had been going round the country. Last night Cantonment taboots were carried in procession through streets and at noon to-day they were taken out again for their last tour through the native town where they picked up city taboots prior to making for the river. The approaches to Wellesley Bridge from which the taboots are cast into the river were thronged with best crowds, who spent the afternoon as a half holiday. Mr. Boyd, D.S.P., and Inspectors Corby and Seaton with all available constables preserved order the whole affair passing off without any hitch.

Moharrum in Calcutta.

CALCUTTA, October 17.
The Moharram festival passed off quietly to-day under the usual scenes of enthusiasm and noise. This year the number of fatalities was less owing to the dearth of tinsel and coloured paper. News received from the neighbouring places such as Howrah, Serampore, Hooghly and Barrackpore shows that the festival passed off in those places quietly.

Deaths from Influenza.

KARACHI, October 17.
There were 220 deaths from influenza in Karachi on the first three days of this week while last year the total mortality on the corresponding three days amounted to 55, exactly one fourth. Nine municipal travelling dispensaries in motor cars are now in operation, distributing 20,000 doses medicine daily to about 5,000 patients. Permanent dispensaries daily treat one to two thousand patients.

A Prize for Plans of a Model House.

The Military Governor of Basra is offering a prize of Rs. 150 for the best paper on each of the following subjects:— (a) The type of residential house best suited for Europeans in lowlands of Mesopotamia, (b) the type of residential house best suited for Arabs in lowlands of Mesopotamia, having regard to their special customs. The competition is open to all papers to be submitted to the Military Governor before the 1st November.

The Nizams Letter to His Majesty.

HYDERABAD DECCAN, 23rd, May 1918.
Your Imperial Majesty.
I desire to offer to Your Imperial Majesty loyal and sincere thanks for the gracious letter dated the 24th January, 1918, which I have had the honour to receive through His Excellency the Viceroy conferring on me the special title of Exalted Highness and confirming formally the honourable and historic title of Faithful Ally of the British Government. It is a matter of supreme gratification to me that whatever services, I, following the footsteps of my ancestors, have been able to render to Your Imperial Majesty's Crown during the present war should have met with this signal recognition at the hands of the Emperor himself. There was nothing of which my late lamented father was more proud than being styled the Faithful Ally of the British Government, and the formal confirmation of this title is, therefore, an honour which I shall always prize very highly. I am led to value this title all the more by the admiration we feel at the glorious part which is being played by the mighty British Empire in the present struggle to preserve the freedom and civilization of the world. The longer the war lasts the closer will be drawn the bonds uniting the Princes of India with Your Imperial Majesty's Throne, Person and Government and with the assurance that my State will always be ready and willing in every way to assist according to its means the Government of Your Imperial Majesty.

I beg to subscribe myself.
Your Imperial Majesty's sincere friend and the Faithful Ally of the British Government.
MIR OSMAM ALI KHAN,
NIZAM OF HYDERABAD.

The Mysore Dasara Representative Assembly.

MYSORE, OCTOBER 17.
The Dasara Representative Assembly opened this noon, the Dewan making a speech lasting about 45 minutes. Out of about 235 members only about 89 were present in view of the influenza scare. Three addresses were presented to the Dewan of which one from the Central Mahomedan Association of the Bangalore City, made loyal reference to the unerring insight into the feelings and wishes of the people shown by His Highness the Maharaja in appointing His Highness the Yuvaraj to be in charge of affairs of the State during his short sojourn on holiday in Kashmir. The Association took the opportunity to express their joy on his Highness's return home with renewed vigour and also conveyed their dutiful congratulations to His Highness the Yuvaraj on his eminently beneficent and successful administration which in all respects had followed the tradition established by His Highness the Maharajah. The Dewan made suitable formal replies to the address.

25,000 People Affected with Influenza in Bangalore City.

The Dasara Representative Assembly closed for the season this evening after one day's sitting. This has become necessary in view of the spread of influenza in Mysore and all over the province. It was stated that 25,000 people were affected by fever in Bangalore City.

మోహరం పండుగ

కలకత్తా

ఈ నెల 17-వ తేదీన మోహరం పండుగ తొందరల తరువాత జరిగినది. హజ్రా, సిరంపూరు, హుగ్లీ, బారక్ పూరు మున్నగు ప్రదేశములందు నూడ కాంతులుగా జరిగినది.

పూనా

విషజ్వరము ప్రబలముగా నున్నను ఉత్సాహమేమియును తగ్గలేదు. 10-వ తేదీ రాత్రి ఉత్సాహము జరిగినది. 17-వ తేదీన నదిలో పడవేసిరి. ప్రజలు హెచ్చుగా విచ్చుచుండిరి.

నెల్లటూరు జిల్లానికి బోర్డవారి కార్యాలయమున 26-వ తేదీన సిద్ధముయందు మూసేవయ్యెను. దానిని తిరిగి అక్టోబరు 30-వ తేదీన దిల్లీయందు తెరచెదరు. 26-వ తేదీ ఉదయమునకు సిద్ధపరచే జాబులు మున్నగువానిని దిల్లీకి పంపుటకు పారితోషికము.

అమెరికా దేశమునందలి ఫలోపవనములు.

అమెరికా దేశమునందలి సంయుక్త రాష్ట్ర వాసులు మిక్కిలి పరిశ్రమకుండు. వారిపరిశ్రమ ఫలముగ అమెరికా దేశము దినదినాభివృద్ధిని గాంచుచున్నది. విద్యాపరిశ్రమలెక్కిన గంగ మనుగనో ఆకర్షణ లక్ష్యమును వాసులు చేయుచుండును. అమెరికా దేశజాతయుక్త నిరంతరపరిశ్రమను కనేక యువావారణములు గలవు. ఈ వ్యాసమున లూయిస్ నగరము నందలి ఫలోపవనముగూర్చి తెలుపబడును.

పర్యట భూములయందు ప్యూసానుము జేయుటలో విస్తారము ధనవ్యయమును. భరతిభండమున విస్తారధనవ్యయము జేసినను పర్యటభూములయందు జేయబడు వ్యవసాయమునల మిక్కిలి తక్కువలాభము గలుగుచున్నది. అమెరికా దేశము నందు విశేష ధనవ్యయ మొనర్చి పర్యటభూములయందు వ్యవసాయము జేసి కోటికొట్లలైన వార నేమలుగలరు. ఏ ఫలోపవనము నుగూర్చి వ్రాయబడుచున్నదో ఆ భూమియు నొక పర్యట ప్రాంతమే. ఈ యువవనము రెండువేల అడుగులు ఎత్తునల్లములు గల భూమియైయున్నది. మొట్టమొదట నవటగడ్డితప్ప నితరవృక్షము లేవియు లేవు. తర్వాత కొన్ని వర్షములు అచటగోరునులను పండించిరి. ఈ ప్రాంతములందు సంవత్సరమునకు 18-14 అంగుళముల వర్షమువర్షియును. క్షుము తగినంతలేమిం జేసి గోదమపంటలకల వారంతగా లాభమును బొందజాలక పోయిరి. చాలమందికర్షకులు ఈ భూములను విడిచి ఆఫ్రికా ప్రాంతముల కేగిరి. తదంతరము కొందరి ధనవంతులయొక్క చిత్తము లీ భూముల నాకర్షించెను. వారు ఈ పర్యటభూమిపై ఫలోపవనమును బెంచు నిచ్చుచే "లూయిస్ అరీచర్డ్ కంపెనీ" యను పేరుతో మొక సంస్థను నెలకొల్పిరి.

అమెరికా దేశమునందలి సంయుక్త రాష్ట్రములలో, 'అయిదాహో, అమెరికా' మొకటిగలదు. అందు లూయిస్ అరీచర్డ్ కంపెనీ మొకటి పర్యవదేతముననున్నది. ఈ ఫలోపవనము లూయిస్ నగరమునకు 6-7 మైళ్ళ దూరమున గలదు. ఈ కారణముననే లూయిస్ ఫలోపవన మని పిలువబడుచున్నది. ఈ కంపెనీ ఈ భూమియందు ఫలోపవనముకొలుపు ఫలోపవనమును బెంచుటలేదు. 18-14 మైళ్ళదూరముననున్న పర్యటభూమినిండి అధిక ధనవ్యయముతో నీరును దెచ్చి ఫలోపవనమును బెంచుచున్న ఈ కంపెనీ వారియొక్క ముఖ్య దోహద మిక్కిలి లాభము బొందవలయు ననియే. కంపెనీ యుద్దేశము సఫలమైనది. ఏ భూమియందు కర్షకులు ఆకంఠ యైన లాభముబొందజాలకవిడిచి పెట్టిపోయినో అభూమియందు కంపెనీ వారు హద్దలేనిలాభమును బొందుచున్నారు. ఇంకను అధికలాభముకొలె కంపెనీ విశ్వప్రయత్నముల సజ్జనున్నది. వారు ఈ భూమిని మిక్కిలి సుందరమైనదియు సౌఖ్య దాహకమునగునదియు నిదిగల కెక్కడ లేనిదియు నగు నొక ఉద్యానమును జేయ నిచ్చునో నున్నాడు.

అమెరికా దేశము లేకార్యమును చేసికొనినను అందులాభము బొందెదమని నిశ్చయించుచుండు. ఈ విషయమున భరతిభండమునకు అమెరికా బండమునకు ఆ కాలపాతాలములకు గల తులనముగలదు. అధికాంశము భారతీయులు సౌఖ్యకర్షకులు. వారు విశేషించి ఆధ్యాత్మిక విచారమునందు ముగ్గులై యుండును. ధనము నేరధముగను లక్ష్యముచేయరు. ధనదేవతయే అమెరికనులకు ముఖ్యమైనది. భారతీయులు ధనమునకు దూరమే గెదరు. అమెరికనులు వెను వెంట బరు నెత్తుదురు.

విజ్ఞాపరహితములను కార్యములందు బ్రవేశించి ధనోపార్జన మొనర్చుట మిక్కిలికష్టమును విషయమును ఈ కంపెనీ సంస్థాపకులు తొలుతొల్లనే చక్కగా గ్రహించి యుండిరి. ఈ కారణముననే వారు దేశమునందలి నుపసన్నులను కృషి కార్యవికాసములతో ఈ భూమియందు వ్యవసాయయోగ్యముగు పద్ధతినిగూర్చి ప్రశ్నించియుండిరి. ఇంటియోగక తగినంత అధిక వేతన మొసగి యొక గొప్ప కృషి కార్యవేత్తనియమించుకొని యుండిరి. తదంతరము వాసింగ్సును విద్యాలయమునందలి ప్రొఫెసరు వార్డ్లీనియొక్క, ఆరెగను కృషి విద్యాలయమునందలి ప్రొఫెసరు కోల్ అనువారల రావించి ఈ భూమిని పరిశోధనముజేయించిరి. ఈ యువురు కార్యజ్ఞులును ఈ భూమి ఫలోపవనమున కధికయోగ్యమైనదని నిర్ధారణముజేసిరి. కంపెనీ వారు కోల్ అనువారలను నుగూడ నుద్యోగిగ నియమించుకొనిరి. ఆయన యందు నేవు, అంసూను మొదలగు ఫలములతో నిండియుండు చిన్న చిన్న తోటల నేర్పాటు చేయించెను. అంతరము కొలది కాలముననే వాసింగ్సు విద్యా

యమునందలి కార్యవేత్తయగు తార్నెబర్ అనువాచకుడు ఈ కార్యజ్ఞునిగ సాలనకు 15 వేల యాషాయల జీతముపై నిర్ణయించుకొనిరి. ఇంకను అనేకమంది ఇంజనీయులు, సర్వేయరులు గలరు.

కంపెనీయొక్క సమస్త కార్యములు వైజ్ఞానికవిధానము ననుసరించి చేయబడుచుండును. కంపెనీయొక్క ప్రధాన కార్యాలయము లూయిస్ నగరమునందలి గొప్ప భవనమునందు పనిచేసిరి. నేటికిపదివందలకు పక్కనములనాడు కేవలము అడవి ప్రదేశముగనుండు స్థలమును దీసెనుచును సుందరములగు ఫలవృక్షములతో నిండిన ఉద్యానము దృష్టిగోచరముగుచున్నది. అమెరికా దేశమునందున్న తి పొంతులకు విశేష కాలము పట్టును. కాని మన వృద్ధి యందుకు వివర్ధము.

కృషి కార్యములనుబట్టి మొట్టమొదట మంచి ఫలము, మంచి భూమి యెన్ని బడుచున్నది. అన్ని భూములకే మాదిగ నుండజాలవు. నిమ్నాన్నతభూములందు దంతము గలదు. వర్షము, ప్రకాశముకొద్దత, భూగర్భవన నాదుల ననుసరించి వ్యవసాయము అచటించిపబడి యున్నది. భావ్యములను జేయు భూములు ఫలవృక్షముల బెంచుభూములు ప్రత్యేకములు. ఇవిన్నియు వైకంపెనీ వారు చక్కగా యోచించియే యావర్య ప్రాంతము ఫలోపవనమున పడముక్తమైందని నిశ్చయించుకొనిరి.

జలమును సంచిత మొనర్చుకొను శక్తిగల భూమి ఫలవృక్షముల కధికయోగ్యమైనది. కాని మూర్ఖులగు కర్షకులు మనదేశమున నిట్టి భూములకల విశేషలాభమును తీయజాలక పోవుచున్నారు. యథార్థమున చున్నతికి పరమశ్రేష్ఠ ఆజ్ఞాకము కదా!

లూయిస్ నగర నివాసులు ఫలోపవన సంవర్ష వార్షము మోటారుబండ్లపై నెల్లప్పుడు ఎవరెసే లేక పోవుచు వచ్చుచుండును. ప్రేక్షకులు చాల దూరమునుండియే ఫలోపవనముయొక్క మిక్కిలి గొప్పదీము సుందరమైనదియు నగు ప్రధానవార్షమును గాంచుదురు. ఆ వార్షమునండి లోపల ప్రవేశించినతోడనే ప్రేక్షకులార్యర్థముగ్గు మారులుయొద్దను. ఆయనవనమునందనే చిన్న చిన్న ఉద్యానములు గలవు ఈ యుద్యానములన్నియు లోపలను వెలుపలను ఒకేమాడ్డుగ గన్పట్టుచుండును. ప్రతి యుద్యానమునకును చిన్న రాతిగోడ చుట్టును గట్టబడియున్నది. లోపలి మార్గములు వైకాల్యముగలిగి తిన్ననివైయున్నది. వీరికి రెండువైపుల నీడనిచ్చు సుందరమైన వృక్షములుగలవు అచ్చటచ్చట నీటికొళాయి లచర్చుబడి యుండును. ఈ కొళాయిలనుండియే వృక్షములకు నీటిని పారించుచుండురు. మార్గముల కిరుక్కల నాటబడిన వృక్షములు తదితర ఫలవృక్షములు పొడవునందు భేదమేమియు లేక సమానముగనుండును.

మన దేశమునందు తోటలకు చుట్టును కొరకులయందు తాటివృక్షములను సరకువృక్షములను ఆదామున కనేమింది చేయుచుండురు. ఇందులను ధాగారముగా తోటయందంతటను వామువు ప్రసరించుట కాటంకమై ఫలవృక్షముల ఫలితమున దుష్పరిణామము గనిపించుచున్నది. తోటల యజమానులు ఈ విషయమున శ్రద్ధవహించి వీలయినంతవరకు తోటల యందుగూడ సమానోన్నతము గల వృక్షములనే నాట బ్రయత్నించుటగాక. (నశేషము)

25000 మందికి విషజ్వరము:— బెంగుళూరు నగరమున 25000 మందికి విషజ్వరము సోకినదని తెలియుచున్నది.

రంగూనులో విషజ్వరము:— క్రొందలి వారమున రంగూనులో 246 గురు చనిపోయినది 16 వ తేదీన రంగూనునుండి తొలివార్త వచ్చినది.

కరాచీలో విషజ్వరము:— ఈ వారమున మొదటి 3 రోజులలోను 220 మంది చనిపోయినది 9 రోజులలోను 55 గురు మృతిమె చనిపోయిరి 9 మోటారు బండ్లలో నావ ధములు పంచిపెట్టుచున్నారు. ఒక్కో పేటలో నొక బండి వారు ప్రతిదినము 5 వేల మందికి 20 వేల మోటారుల సుంద నిచ్చుచున్నారు. వైద్యశాలలలో ప్రతిదినము 2 వేల మందికి మందుల నిచ్చుచున్నారు.

సుంటూరు జిల్లా తెనాలి తాలూకా జరిహాపురములోని రామచంద్ర పుస్తక భండా గారమునకు 18 వ తేదీన భగ్గ జరిగి అందు భాషాభిమానులు కొందరు 50 యాషాయలవరకు చందా జేసిరి.

ప్రజాభిప్రాయములు

I

నాన్నాపురం తాలూకాభివృద్ధిసంఘము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకులకు.

అయ్యో, 1918 సం॥ ఏప్రిల్ నెలలో జరుపబడిన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ జనాభా పరిశోధనలో మధ్యమ తరగతియందు తేలిక వారి పట్టి.

1 బోర్లబుల్లి రామన్న - పాలకొల్లు, 2 చింతా లక్ష్మీ కాంత్ - పాలకొల్లు, 3 ఆయ్యగారి నుభద్రమ్మ - బరంపురం, 4 గొట్టిబాటి తులశమ్మ - అంగలూరు, 5 బొమ్మ లక్ష్మీతా యాకమ్మ - పాలకొల్లు, 6 చా. పున్నమ్మ - నరసాపురం, 7 అల్లూరి శేషారత్నం - అంగలూరు, 8 ఉప్పలపాటి బుల్లమ్మ - గురజ, 9 మక్కాపల మాజీకన్య - గురజ, 10 పోలవరపు మాజీకన్య - గురజ, 11 బొప్పన కాంతారత్నం - గురజ, 12 ఉప్పలపాటి రఘుపతిమ్మ - గురజ, 13 ఉప్పలపాటి శీతా మామలక్ష్మమ్మ - గురజ, 14 విన్నకోట బాలాత్రిపురసుంద రమ్మ - గురజ.

నాన్నాపురం అగట్టు 14 కంభంపాటి సరసింహం. కార్యదర్శి

II

కృష్ణాజిల్లా రయితులసభ.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకులకు:

అయ్యో, కృష్ణాజిల్లా రయితుల ద్వితీయ సమావేశము యీ కాటక సంకల్పరమన భయంకరముగా నాలూచనలో నడుచున్న దామృతీయవలన గలూచున్న దుర్భరమును, తప్పించుకొనుటకై, దొంగతనమువారి వద్దకు, బయటారముపుటకును, ప్రతి తాలూకావారును సంఘములుగ నేర్పడి, అర్జీలను, తీర్మానములను బుచ్చుకొనుటకును, ప్రత్యేక జిల్లారయితుల సంఘస్థాపన మొనరించి, తన్మూలమున జిల్లారయితులు తమకష్టములను పోలగించుకొనుటకును, 20 తేదీ 12 గంటలకు పుయ్యూరు నందు జరుగును గాన రయితుల సోదరులందరును రాగోరుచున్నాము. పుయ్యూరు బెజవాడనుండి బందరు పోవుకోస్తూప్రక్క నున్నది. బెజవాడకు 12 మైళ్లు సుమారున నున్నది. కవులతరం నుండి కడపల సౌకర్యము కలదు. పుష్పలూరు రైల్వేస్టేషన్ నుండి, రోడ్డుమార్గము కలదు.

కానూరి వేంకటాచలవతి.

కవులతరము. కృష్ణారయితులసంఘ కార్యదర్శి

III

కీర్తి శేషులగు జూపూడిహనుమచ్ఛాస్త్రిగారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకులకు:

అయ్యో, మీరు నుప్రసిద్ధులగు బెల్లమకొండ రామారాయ కవీంద్రులచేత సాహిత్యగ్రంథములు వ్యాకరణ శాస్త్రము నభ్యసించి గడించిన యుభయభాషా సాహిత్యముతో, బల్లెల పట్టణముల సభాసములు, అనుకవిత రచించి పేరుగాంచిన జన్మస్థానము గుంటూరు మండలములోని బండారుపల్లె వీరికవి తాదార ప్రసాదాపాత్ర మొనరియే గారి గ్రంథములరచించి భాగమున వెల్లడింపలేదు. వీరాలువల నియోగి బ్రాహ్మణులు. మరచియునాటికి నీదియనున్న 35 సంవత్సరములు భాషాసేవ కో భాగమునకు సులభంగా నింపబడిన వీరి కాలమున ముందుః కారకరము. మిగుల సభిమానంబు ముద్రాని పరదరాజగోపాల రావుగారు, నాతలపాటి రత్నయ్యగారు వగైరా వారిన్నే పోతులు. వీరికి ద్వితీయవివాహమొనరించిగాని యామెకాపురము నకు, కచ్చుసరకె దిద్దు కాలమునుండి కిడించు నజ్జిల్ల వ్యాధిని 1-10-1918 తేదీని పరిలోకమునకుఁ జేరిన. దైవ మీశుంబమునకు కాంతిఁ జేకూర్చుగాక.

శేషాద్రి రమణకవులు. శతావధానము

IV

రుద్రవరము సభలు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకులకు:

అయ్యో, అక్టోబరు నెల 20 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలనుండి 3 గంటలవరకు ఒంగోలు తాలూకా, రుద్రవరమునందు జరుగునట్లు గుంటూరు మండల బేకహిత్వక బ్రాహ్మణేతన మహాబలి స్థాపనను నిటితిరవనుకూర్చి జిల్లా సంఘ కార్యదర్శి, వెంకటాద్రి నుభూరావు బి.ఏ. బి. ఎల్. గారును గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణ బి.ఏ. బి. ఎల్. గారు ను ఉపన్యసించెదరు. కావున ఒంగోలు తాలూకానుండి రైతు బెల్లమ విచ్చేసి సభను జనురదముగ జరుప బ్రార్థితులు:

రుద్రవరమునందు అక్టోబరు 19 వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 8 గంటలనుండి సర్వజనమనోరంజన గ్రంథాలయ ద్వితీయవాన్వికోత్సవము ఆయ్యజేవర కాశేశ్వరరావు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారి యధ్యక్షతకైంద జరుగును.

అక్టోబరు 20 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 3 గంటల నుండి ఒంగోలు తాలూకా గ్రంథాలయసభ, రుద్రవరము నందు విష్ణు భొట్ట మార్గవాణియని బి.ఏ. బి.ఎల్. గారి యధ్యక్షతకైంద జరుగును.

అక్టోబరు 21 వ తేదీ సాయంకాలము 8 గంటలనుండి రుద్రవరమునందలి స్వరాస్య సమితి కాళా వార్షికోత్సవము కోవ్వరపు వేంకటకృష్ణరావు పంతులుగారి యధ్యక్షతకైంద జరుగును.

ఒంగోలు కోన వేంకటరాయశర్మ జిల్లాసంఘ సంచార కార్యదర్శి. 16 అక్టోబరు

V

బెజవాడ దివ్యజ్ఞాన సమాజము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ మండలి ఉత్సవములు.

అయ్యో, అక్టోబరు నెల 26-27 తేదీలలో కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాల దివ్యజ్ఞాన సమాజ కాళులవారు బెజవాడ పట్టణమందు సమావేశమగుదురు. జనరాజదాస ఎం.ఎ. గారు, అగ్రాననాధిపతిగారు బహింతురు.

ఆంధ్రమునందును, ఇంగ్లీషునందును భగవత్ ప్రత్యక్షమొంద బగు విషయములను గురించి ఉపన్యాసములు యిచ్చుటకును, సభలు మైలకరం జమిందారుగారి నాటక కాల హాలులో జరుగును. ఆ స్థితిలందరు దయచేసి ఉపన్యాసములు విని ఆనందింతురని ప్రార్థన.

శనివారము 26 తేదీ కార్యక్రమము.

సా॥ 4-30 మొ॥ 5-0 వరకు. స్వాగతోపన్యాసము. (తాడంకి వేంకట నరసయ్య పంతులు). సా॥ 5-0 మొ॥ 6-0 వరకు అగ్రాననాధిపతిగారి ప్రథమాపన్యాసము. (ఇంగ్లీషు) సా॥ 6-0 మొ॥ 7-0 వరకు పారమార్థికభర్తము (తెలుగు) (చిట్టమూరు రామయ్యగారు)

ఆదివారము 27 తేదీ కార్యక్రమము.

సా॥ 4-0 మొ॥ 4-45 వరకు ధియోసఫి-హిందూమతము (తెలుగు) (వావిలాల వేంకట శివావధానలు గారు) సా॥ 4-45 మొ॥ 5-30 వరకు కర్మయోగము - (ఇంగ్లీషు) (టి. శేషాచల రావుగారు) సా॥ 5-30 మొ॥ 6-15 వరకు ప్రశ్నోత్తరములు - (ఇంగ్లీషు) సా॥ 6-15 మొ॥ 7-15 వరకు అగ్రాననాధిపతి గారి రెండవ ఉపన్యాసము. (ఇంగ్లీషు) బెజవాడ. టి. వి. నరసయ్య. నెక్రటరీ.

బంగళాదుంప వైరు.

కాయభాస్వముల తరువాత మునుష్యుల కనుబొమ్మగు నానారసదార్థములలో ముఖ్యమైనది బంగళాదుంప యొక్క టి ఇది ఆమెకాదేశమునకు జెందియున్నది. అచ్చటినుండి యింగ్లాండునకు 1580, 1855 సంవత్సరముల మధ్య గానిరాబడెను. కాని అపుడదట దీనినెవరూ వాడరంపవలసింది. మతాచారులు దీనిని ఆనారమునకు మావ్యవస్థనదని నిందించి నిషేధించి బిచ్చిచ్చి. దీని జన్మస్థానమును బట్టియు అదేశభాషనుబట్టియు దీనిని నిషేధించుటకు ముఖ్యకారణమై యుండును. మన శత్రువులలో కూడ నిట్టినిషేధముండెను. క్రైస్తవులముగ తగ్గిపోయినను వచ్చుటికిగూడ మనశత్రువులలో దీనిని నిషేధించు వారు కలరు. 1805 సంవత్సరమునకుండునూడ నింగ్లాండులో నది యాదరమును బడయలేదు. ప్రాన్సుదేశములోగూడ చాల కాలము వరకును ఈవైరు విషయమై యెరుకును లక్ష్యము వేయవలసింది. మొదట నదిని నిరకల్పకమునాచార గొల్లక నాయుంపలను బండించెను. కాని వాని నెవరూ కోరలేరె. పిమ్మట నాశ్వకసామువారు బంగళాదుంప మొక్కలనుండి భూలను దీని చక్కని గుర్తులుగాజేసి అచటిరాజులకు భగించునట్లు చేసెను. దానివలన దాని నాదరణము కలుగజొచ్చెను. ఇట్లు క్రమక్రమమున ఇది యాదరణము బడసి ఇప్పుడు ప్రపంచము నం దందటను ననేక విధములగు నుపయోగింపబడుచున్నది.

ఎండిబకోలో నొక కాన్త్రజ్ఞుడు బంగళాదుంపవైరును వేసి పరిశోధించగా యొకరముకు 8 టన్నులదంపలు ఫలింపెనని తెలియుచున్నది. మరియు నా యొకరము భూమినుండియు 90 పానుల పొటాషును 8 పానుల సోడాయసు, 5 పానుల నక్షుమును, 7 పానుల మెగ్నీషియామును, 84 పానులు గంధకపులియును (సల్ఫ్యూరికాసిడ్) 20 పానుల భాస్వరాస్థమును 10 పానుల హైడ్రోక్లోరిక్ ఆసిడ్ను 170 పానులు ఇతరద్రావ్యములను కుసుంబింద్ర కృష్ణపదార్థములను కనుగొనబడినది. దానినబట్టి బంగళాదుంపల పొటాష ఫలింపల యనన్యవైపదార్థములన్నయిన భూమిలో లూర్తిగ నుండుట ముఖ్యము. భూమిని వైరువేయుటకు గొంతకాలమునకు నూర్చి మే సిద్ధముచేసి యొకరమునకు సుమారు 150 పానుల భాస్వర

పుతెరువును, పొటాషయెరువును వేయుటవలన మంచిఫలితము కలుగునని తెలియుచున్నది. విత్తనము వేయునపుడు యొకరమునకు 112 పానుల వైరేటును ఆఫ్ సోడానువాళ్ళలో వేయవలెను. బలహీనులైన యిసుక భూములకు నల్లజనియెరువులనసరము. ఎకరమునకు 140 మొదలు 170 పానులవరకు సల్ఫేటు ఆఫ్ ఆమ్మోనియాను వేర్చువచ్చును. ఇందు సకమువిత్తనము వేయునపుడును అక్కిననగరం గొప్ప ప్రత్వసపుడును వేయవలెను. పశువుల పెంట్లకూడ ఈవైరును మంచిదేకాని ఇది బాగుగ మాగినదైయుండవలెను. మాగని పెంటలు వేయుట యెంతమాత్రమును మంచిదికాదు. మరియు నట్టియెరువు వేసినచోట మొక్కల పొగుగవృద్ధిచెంద నేరవు. పశువుల పెంటతోను కల్పితపుతెరువులతోను ఇంగ్లాండులో పరిశోధనలు జరిగెను. నల్లజనియు భాస్వరాస్థమును పొటాషును కల్పితపుతెరువుల మూలముగ జేర్చబడినప్పుడు మంచిఫలితము లభించెను. కాని యొకరమునకు 8 టన్నుల పశువుల పెంటయును 448 పానుల సల్ఫేటు ఆఫ్ ఆమ్మోనియానును వేసినపుడు ఎక్కువ ఫలితం నిచ్చినట్లు తెలియుచున్నది. సకమున సంకల్పరమునకు యొకరమునుండి 14 టన్నుల పంట 4 సంవత్సరములు వరుసగ లభించుట్లు కాననమ్ముచున్నది.

పశువుల పెంటతోను, కల్పితపుతెరువులతోను జేయబడు పరిశోధనము లన్నిప్రదేశములలో నెకేవిధమగు ఫలితముల నిచ్చునటకు వీలులేదు కొన్నిభూములు తెక్కువ బలమైనవైయుండవచ్చును. కొన్నిభూములు నిస్సారమైనవైయుండవచ్చును. ఒక భూములో నండువదార్థము లింకొక భూమిలో నుండక పోవచ్చును. ఒకభూమిలో భాస్వరాస్థము పూర్తిగనున్నదనుకొనును. అట్టిభూమికి న్యూపరు పాస్ఫేటువేయుట హానికరము. భాస్వరాస్థము తక్కువగునుండు భూములకిదియనసరము. సామాన్యముగ సాగుబడియగుచుండు భూములలో భాస్వరాస్థము తక్కువగునుండును.

న్యూపరు పాస్ఫేటు భూమిలో త్వరగ గలిసిపోయి మంచి ఫలితములనిచ్చును. ఎముకలపాడి భాస్వరాస్థపుతెరువేకాని దీనికంటె న్యూపరు పాస్ఫేటు త్వరలోనెక్కువ మంచి ఫలితము నిచ్చును.

బంగళాదుంప వైరును పొటాష సంపూర్ణమున్న యెరువు ముఖ్యము. ఎకరమునకు 700 పానుల యెరువుండవలెను. అందునాటికి 7 పాళ్లు భాస్వరాస్థమును, 11 పాళ్లు పొటాషు, 8 పాళ్లు నల్లజనియు నుండవలెను.

సల్ఫేటు ఆఫ్ పొటాషు బంగళాదుంప వైరుకు మంచిది. దీనికంటె న్యూపరుయే అఫ్ పొటాషు మంచిదని తెలియుచున్నది.

ఎండురక్తములో నాటికి 11 మొదలు 17 పాళ్లు నల్లజని యున్నది. కాని యిది సల్ఫేటు ఆఫ్ ఆమ్మోనియా, వైరేటుఆఫ్ సోడావలె నులభముగా గరిగిపోదు. సల్ఫేటు ఆఫ్ ఆమ్మోనియా కలసియున్న యెరువులను సున్నముతో గలుపగూడదు. సున్నము కల్పకాలముకైందట వేయబడిన భూములకుగూడ నీయెరువులను వేయగూడదు. పొటాషయెరువులలో మిక్కిలి చొకరయినది కెయినిటు. ఇందు నాటికి 12 పాళ్లు పొటాషుగలదు.

ఒక్కొక్క సావైయొకరము భూమిలో న్యూపరుపాస్ఫేటు, ఎముకలపాడి, ఎండురక్తము, కెయినిటు ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగ వేయబడినప్పు డీకింది ఫలితములు లభించెను.

ఎరువు.	పండినపంట.
న్యూపరుపాస్ఫేటు.	716 పానులు.
ఎముకలపాడి.	704 "
రక్తము.	712 "
కెయినిటు.	722 "

ఎరువు నేయని ఒకపావు యొకరము భూమిలో యండులను గోసీ విత్తింపుడు 751 పానులదంపలు లభించెను. ఎరువువేయకుండును యండులను గోయకుండును వేసినప్పుడు పావుయొకరమునకు 708 పానులదంపలు లభించెను.

బాగుగ మాగిన సిద్ధమైన పశువుల పెంటతో కల్పితపుతెరువు నొకరమిని జేర్చి వేసినప్పుడు మిక్కిలి మంచి ఫలితము గానించును. ఎకరమునకు 16 టన్నుల పశువుల పెంట వేసినప్పుడు కల్పితపుతెరువు వేసినప్పుటికంటె మంచిపంట వచ్చును. కాని 8 టన్నుల పశువుల పెంటతో 836 పానుల వైరేటు ఆఫ్ సోడా లేక సల్ఫేటు ఆఫ్ ఆమ్మోనియా రెంటిలో వేసిననను జేర్చి యండుమోగించబడినపు డొక నెక్కువ మంచి ఫలితము వచ్చునని తెలుసుచున్నది. ఈయెరువుకంటె నెక్కువ ఫలితమిచ్చునదేమియు తదని యూహించబడుచున్నది.

పశువుల పెంట వొరకనప్పుడు ఏకల్పితపుతెరువు వేసినచో అందునల్లజని, భాస్వరము, పొటాషు ఈముడును తప్పక నుండవలెను. ఇందులో నేని తక్కువైనను లాభము లేదు. ఏదితక్కువైనను పంటచెడును.

అన్నివైరులలోను బంగళాదుంపవైరు భూమినుండి పొటాషు నెక్కువగ వైర్చికను.

ఈ వైరును బలము కల సుల్ఫురమును ప్రత్యక్షములు. బంక భూములలో దుంపలు బాగుగ వృద్ధికావు.

కృష్ణసాయము.